ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3397

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 1 ՓԵՏՐՎԱՐ 1883

Ն. Տ. 13 ՓԵՏՐՎԱՐ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան զին Կ. Պոլսոյ համար 10 Մէճիտ
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 5 1/2 »
» » Գաւառաց » 6 1/2 »
Օտար թղթատարով ղրկուած 2 1/2 լիրա
Յանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրշ
երկու անգամի համար 2 ղրշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կը լինի։

ՄԱՇԿ

ԼՐԱԳԻՐ

30 ՓԱՐԱՁ

ՀԱՆՐԱՊԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

30 ՓԱՐԱՁ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գնացած լրագրաց համար ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

[illegible] գրութիւն խմբագիր Տօրչեան պարոն ուղղուի։ Կ. Պոլիս Բիզա փաշա-խօդուչը, Շարդ Զարշըսը թիւ 33 Մասիսի գրասենեակը։

Հանրու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

Չապտուած նամակ, յօդուած, եւայլն եւ չեն տրուիր։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Խառն. — Հեռագրական. — Ազգային լուրեր. — Տեղեկագիր Ուսումնական խորհրդոյ Ազգ. Հիւանդանոցի Որբանոցի վրայ. — Թղթակցութիւնք (Եօզղատ Տփղիս). — Առեւտրական. — Դպրոցական Տիկնանց Ընկ. — Թերթոն Մասիսի։

Կ. ՊՈԼԻՍ 1 ՓԵՏՐՎԱՐ

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանն Բ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհեց ըշքոտրայի կառավարիչ և զինուորական հրամանատար Ֆերիդ Աղայի փաշային։

Երէկ մեծ տերութեանց դեսպաններէն ոմանք Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան արտաքին գործոց նախարար Արիֆի փաշայի հետ։

Կայսերական հրամանագրի մը համեմատ Բ. Դուռը չարաթի օրն հեռագրաւ հրահանգ ղրկեց Լոնտրայի Օսմ. դեսպան Միւզիրիս փաշային, որպէս զի Դանուբի դեսպանախորհրդին ներկայ գրանուի իբրեւ Օսմ. պատուիրակ։

Կը հաւատան թէ, կ'ըսէ Ֆարտիւ Պոսֆոր, Բ. Դուռը խնդրեր է որ դեսպանախորհուրդն հետեւեալ երեք կէտերուն վրայ միայն վիճաբանի.

1. Եւրոպական յանձնախմբին պաշտօնավարութիւնն երկարել. 2. Իպրայիլի և կալացի մէջ տեղը գանուող Դանուբի մասն ալ Եւրոպական յանձնախմբին իրաւասութեան ներքեւ դնել. 3. Տէմիր-գաբուէն Իպրայիլ նաւարկելու վերաբերեալ կանոնագիրը քննել։

Ոստիկանութեան նախարարութեան կողմէ այս առաւօտեան թուրքերէն լրագրաց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական տղդ մը կը ծանուցանէ թէ Նշանիի հանրածանօթ Զաքար անուն հացագործն երէկ Գումգաբուի դուրսն ինքզինք ծովը նետելով անձնասպանութիւն փորձեր է, բայց երկու ոստիկանք տեսնելով ծովէն հաներ և Ազգային պատրիարքարանի յանձներ են։

Բերայի Ալնալը Զէյմէ կոչուած փողոցը բնակեալ Խալիկան հպատակ բժիշկ մ'երէկ առաւօտ բէվոլվէրով ինքզինք զարկաւ սպաննեց։ Թէ՛ ոստիկանութեան և թէ Իտալական հիւպատոսարանի կողմէ կատարուած քննութիւնն հաստատեց թէ ժամանակէ մ'ի վեր յիշեալ բժշկին մտային կարողութիւնները խանգարուած էին։

Լրագրոյս վաղուան թուոյն Առեւտրական մասին մէջ ընդարձակ և կարեւոր Տեղեկութիւն մը պիտի տեսնուի Թուրքիոյ Վճռականութեան։

Փիլիպէի Ռուսական ընդհանուր հրապատոս Պ. Քրէպէլ նախընթաց օրը մայրաքաղաքս եկաւ հրաժեշտով։

Փիլիպէ հրատարակեալ Ֆիլիբոլի լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Արեւելեան Ռումէլիի հանրօգուտ շինութեանց վերատեսուչ Տօրթոր Մանպոյսքի, որ այս պահուս մայրաքաղաքս կը գտնուի իր պաշտօնին վերաբերեալ քանի մը խնդրոց կարգադրութեան համար, Փիլիպէ վերադառնալէն յետոյ՝ Արեւելեան Ռումէլիի երկնական վերատեսուչ Պ. Իվան Կէյոֆ մայրաքաղաքս պիտի գայ յիշեալ կուսակալութեան կողմէ Բ. Դրան տրուելիք տարեկան հարկին խնդիրը կարգադրելու համար։

Վաղէթ կը ծանուցանէ թէ Ամերիկայի դեսպան Ուալէյս զօրավարը Բ. Դրան ծանուցագիր մը տալով բողոքեր է Ամերիկայէն բերուած քարիւղէն 0/0 ին 8 տէբողիթոյի տուրք առնուելուն դէմ. սակայն Բ. Դուռը տակաւին որ և է պատասխան չէ տուեր Ուալէյս զօրավարին։

Վիէննայէն Տէյլի Թէլէկրաֆ լրագրին ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսաց Զարը Բեռլրապուրկ հասնելով իր անձնական թղթակցութեան մէջ Ոչնչականաց մասնախմբին մէկ յիշատակագիրը գտեր է, որ բարակ մագաղաթի վրայ տպուած է եղեր, և որոյ մէկ պատճէնն ալ Թոլսթոյ կոմսին և այլ քանի մը նախարարաց ղրկուած։ Յիշատակագրին մէջ ութ պայմաններ պարունակող ցանկ մը կայ եղեր, զոր Զարը պարտ գործադրել թագաւորութեան տարողութենէն առաջ։ Յիշատակագրին պահանջումներն են ի մէջ այլոց ընդհանուր քուէով ընտրեալ երեսփոխանական կառավարութիւն մը, գաւառական ինքնօրինութիւն, տեղական պաշտօնատարաց ընտրութեան մէջ խղճի և մտքոյ ազատութիւն, ժողովրդային գումարմանց ազատութիւն, ընկերակցութեան իրաւունք, և մընայուն բանակը գաւառական բանակներու փոխարկել։

Եթէ այս պահանջմունք չշնորհուին, Ոչնչականաց գործադիր մասնախումբն յառաջադոյն գործածած ահարկու միջոցներուն տակեր է՝ ապաստանայ։

Քուլճայի սահմանագլխէն կը գրեն թէ Ռուսաց և Չինացի պաշտօնատարաց միջեւ ծագած ծանր վէճերն աւելցած են։ Չինացիք կը շարունակեն իրենց աւարառութիւններն ի զլաս սահմանագլխի Ռուս ցեղերու, Տունկան կոչուած Ռուս ցեղը մանաւանդ յոյժ գըրգռեալ է Չինացւոց դէմ։ Սահմանագլխի Ռուսք մեծ երկիւղի մէջ են եղեր, ըստ որում զրոյց ելեր է սահմանագլխին վրայ թէ Չինացիք Քուլճայի մէջ իրենց ուղեցած զօրաց թիւն 50,000 ի պիտի հասցնեն և արդէն կ'ըսուի թէ նպարեղէն և ամեն տեսակ ռազմամթերք հասած են Քուլճայի բանակատեղը։ Կը թուի թէ տեղւոյն Ռուսական իշխանութիւնք ի զուր կը բողոքեն իրաց այս վիճակին դէմ, բայց արդիւնաւոր է իրենց զօրութիւն գործածել։ Անցեալ դեկտեմբեր ամսոյ մէջ Տունկան ցեղէն 2,900 ընտանիք Չինաստանի հողէն Ռուսական հողն անցեր են։

Փարիզէն գրուած նամակներ համաձայնութեամբ կ'ըսեն թէ քաղաքական հորիզոնն յոյժ մթին է, ըստ որում իրաւախոհութիւն մ'անհնարին կը նկատուի եղեր։ Իրաց այս վիճակին միակ ելքն է երեսփոխական ժողովոյ լուծումը։ Քանի մը քաղաքագէտք կը կարծեն եղեր թէ նոր ընտրութիւնք յեղափոխական անկարգութեանց առիթ պիտի տան։ Ազգային այս անընտրողութիւնն առեւտրական գործոց դադարման կ'առաջնորդէ, որով կառավարութեան դժուարութիւնները կ'աւելնան։ Մարսիլիայէն կը գրեն թէ վերստին սպիտակ (արբայական) դրօշակներ պարզուեր են Բէրբինեանի եկեղեցւոյն գմբէթին, Բէզէնսոն դպրոցին և Մարմանի քաղաքապետութեան պաշտօնարանին վրայ։ Ոստիկանութիւնն ասանց հեղինակները գտնելու անկարող է։ Պուրպոնեանց համախոհք Շամպորի կոմսին դահակալութեան վրայ կը խօսին եղեր համարձակապէս։ Հանրապետականք զայրանալով կտոր կտոր ըրեր են սպիտակ դրօշները։ Մարսիլիոյ մէջ հանրապետականք ընդդիմութեան մասնախումբ մը կազմեր են, որպէս զի թագաւորականաց մեքենայութիւններուն վրայ հսկեն և հանրապետութիւնը պաշտպանեն։

Իսթէրն Էքսբրէս կ'ըսէ թէ Բ. Դուռն և Գարատաղի կառավարութիւնն իրենց սահմանագլխները գծելու մասին դժուարութեանց կը հանդիպին։ Այս դժուարութիւնք ոչ թէ երկու կառավարութեանց միջեւ ծագած որ և է անհամաձայնութիւնէ մը, այլ Ալպանիացւոց ընդդիմութենէն յառաջ կուգան։ Ասոնք անգիտանալ կը թուին թէ իրենց յամառութեամբ Բ. Դուռը դժուարին կացութեան մը մէջ կը դնեն։ Քանի մ'օր առաջ խումբ մ'Ալպանիացիք Շքոտրայի լճին արեւելեան կողմը քանի մը գարատաղցիներ իրենց երկրէն վանել ուզելով Գարատաղցի մը կ'սպաննեն։ Գարատաղցիք ալ իրենց սոխորութեանց և աւանդութեանց համեմատ՝ իրենց հայրենակցին վրէժը լուծելու համար համախմբելով կը յարձակին ո՛չ թէ Ալպանիացւոց, այլ Օսմանեան կանոնաւոր զօրաց վրայ։ Կատաղի կռիւ մը կը հանի, յորում երկու կողմէ 20ի չափ մարդիկ կ'սպաննուին։ Օսմանեան զօրքերը վերջապէս կը յաղթեն յարձակող Գարատաղցւոց, և զանոնք կը վանեն, բայց ոչ առանց դժուարութեան։ Սակայն Բ. Դուռն մեծ տերութեանց միջնորդութիւնը պիտի խնդրէ սահմանագլխի խնդրոյն դժուարութիւններն հարթելու համար։

Կը սուի թէ Անգլիական կառավարութիւնը՝ խորհրդարանին բացուելէն քիչ օր յետոյ՝ նոր վարկ մը պիտի խնդրէ Եգիպտոս գտնուող ցամաքային և ծովային զօրաբանակաց համար։ Նմանապէս պիտի առաջարկէ խորհրդարանին որ մէկ մէկ տարեկան թոշակ յատկացնէ Լորտ Սէյմուրի և Լորտ Ուոլսլիի։

Անցեալ երեքշաբթի օրը նախաբարաց խորհուրդ մը գումարեցաւ Պ. Կլատսթոնի պաշտօնական բնակարանին մէջ։ Այս գումարում բացառիկ էր։ Կըսէ Էքսբրէս, ոչ միայն Պ. Կլատսթոնի բացակայութեան պատճառաւ, այլ վասն զի նախարարութեան երկու նոր անդամք, Լորտ Տէրպի և Սըր Զ. Տիլք, ինչպէս նաև Իռլանտայի փոխարքայ Լորտ Սբէնսըր ներկայ կը գտնուէին։ Անցեալ երկուշաբթի օրն ալ պահպանողականք մեծ ցոյց մ'ըրին Տըպլինի մէջ և կառավարութեան աշխարհավարութիւնը պարսաւելին ամբաստանելով թէ երկիրը քաղաքային պատերազմի վիճակին մէջ դրած է իւր յոռի վարչութեամբ։

Պիսմարք իշխանին առողջական վիճակն յամրապէս կը բարւոքի և հաւանական չէ որ իշխանն ի մօտոյ կարենայ ներկայ գտնուիլ խորհրդարանին նիստերուն։ Պիսմարքիշխանը բարեկամի մը հետ խօսած միջոցին ըսեր է. «Չեմ կարծեր որ խորհրդարանին ներկայ չլինիմ նիստերուն կարենամ ներկայ գտնուիլ։ Բայց գործերն՝ առանց իմ ներկայութեան՝ բաւական լաւ կընթանան, եւ վերջապէս կառավարութեան մեքենան իւր պաշտօնն սքանչելապէս կը վարէ։ Շատ ուրախ եմ որ կրնանք ապրիլ առանց յարատեւ կռիւներու։ Չեմ կրնար հանդուրժել վերջին տարիներուն մէջ տեսնուած զրգռութեան, որ զիս կ'սպաննէր։ Գալով իմ ֆիզիքական ցաւերուս, անոնք երկար ժամանակէ ի վեր կան և բժիշկներու կարծեաց նայելով վտանգ մը չեն ներկայեր, բայց մերթ ընդ մերթ շատ կը նեղուիմ։ Իշխան Իբրն խօսքը վերջացուցեր է յոյս յայտնելով թէ «խորհրդարան անկարգութիւն և խռովութիւններ պատճառող ամեն գործէ պիտի զգուշանայ»։

Կարինէն Լա Թիւրքի լրագրին գրուած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ կայսերական չորրորդ զօրաբանակին ընդհանուր հրամանատարը՝ մասնաւորաց ձեռքը գտնուած բոլոր հրաշեղենները ժողովելու հրաման տուեր է։ Բացառութիւն պիտի լինի միայն որսորդութեան վերաբերեալ հրացաններու համար։ Գրաւեալ զէնքերը Բէտիֆ զօրաց մթերանոցները պիտի գրուին։ Այս անօրինութեան դործադրութիւնն՝ այլ և այլ զինուորական շրջանակներու բէտիֆ զօրաց հրամանատարներուն յանձնուեր է, որք գրաւեալ զինուց մէկ ցանկը շինելու պարտաւոր են՝ տէրերուն անուններն ալ նշանակելով։ Այս անօրինութիւն պիտի գործադրի նմանապէս Տրապիզոնի կուսակալութեան մէջ, որ զինուորական տեսակէտով կայսերական Դ. զօրաբանակի հրամանատարին իրաւասութեան ներքեւ է։

Տէյլի Նիւս կը ծանուցանէ թէ Բ. Դուռը Դանուբի դեսպանախորհրդին մէջ Պուլղարական պատուիրակի մ'ընդունուելուն դէմ բողոքեր է։

Վաղէթ Պոյաճի գիւղի Ցունաց եկեղեցւոյն մէջ գործուած գողութեան պարագայները պատմելով կ'ըսէ թէ ոստիկանութիւնը քննութիւն ըրած միջոցին՝ նոյն գիւղը բնակեալ Ֆէսոճի Ցակոբ անուն անձին վրայ կասկածելով տունը խուզարկեր և բազում գողցուած նիւթեր գտեր է։

Ուրֆայէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, կ'ըսէ Վաղէթ, Շէյխ Ուպէյտուլլահ Մէքքէ երթալու համար Մուսուլէն ճանրայ ելնելով Ուրֆա հասեր է։

Բանկալթիի զինուորական վարժարանէն ելնող 18 աշակերտք, զորս Գերմանիոյ կայսրն իւր բանակին մէջ ընդունիլ առաջարկած էր երկրորդ տեղակալի աստիճանաւ, Պերլին երթալու կը պատրաստուին։ Իրենց համար որոշեալ գունդերուն մէջ մնալէն առաջ՝ ժամանակ մը Պերլին պիտի մնան Գերմաներէն լեզուն սովրելու համար։

Թիպոտէն զօրավարին Ֆրանսայի պատերազմական նախարարանումն մէջ կ'երեւի թէ Գերմանիոյ հաճոյ եղած չէ, որովհետեւ փարիզէն փետր. 2 թուով հեռագիր մը կը հաւատէ թէ Փարիզի Գերմանական դեսպանատան զինուորական կցորդք հրաման ստացեր են իրենց կառավարութենէն՝ որ Ֆրանսայի պատերազմական նախարարութեան հետ պաշտօնապէս յարաբերութեան չմտնեն։

Նախարարաց խորհուրդը տակաւին որ եւ է որոշում մը չըրաւ այն տեղեկագրին նկատմամբ, զոր քառանթինայի սակագինը (թարիֆա) քննող յանձնախումբը մատուցած էր իրեն։

Ռուսիոյ կայսերական դերդաստանը տակաւ կ'ելնէ այն ահարկեալ և մեկուսացեալ վիճակէն, յորում մնցած էր վերջերս։ Ոչնչականաց գաւադրութիւններուն երեսէն։ Յունվար 19/31ին Ռուսիոյ կայսրը Բեռլրապուրկի Զմեռնային պալատն մէջ մեծ պարահանդէս մը տուաւ, ուր հրաւիրեալ էին 2500 հոգի, որոց մեծագոյն մասը ներկայ դրան նուէրցան։ Մտից տոմսակներ ալ բաժնուեցան, որպէս զի չար դիտաւորութիւններ ունեցող անձինք հրաւիրելոյ հետ ներս չսպրդին։

Կէս օրէն երկու ժամ առաջ պարն սկսաւ, երբ կայսրը չքեղազարդ համազգեստով և իւր թեւն ունենալով Լանսդուրկի դքսուհին (որ իւր քոյրն է) և Դանմարկայի դուքսն ալ (Անդղիոյ թագուհւոյն երկրորդ որդին, որ այս օրերս Բեռլրապուրկ կը գտնուի,) իւր թեւն ունենալով Ռուսիոյ կայսրուհին և Ռուսական Ցրկանի համազգեստ հագած, Բոլոնէզի պար մը պարեցին։ Կայսրն և իւր ընկերք ու ընկերուհիք ընդարձակ դահլիճն ամեն կողմը շրջեցան, խօսելով դեսպանաց և այլ բարձրաստիճան հրաւիրելոց հետ։ Յորմէ յետոյ սուրճ սկսաւ, յետոյ հաշտութիւն։ Կէս գիշերուն սեղան պատրաստուեցաւ, և կայսրն հրաւիրելոց քով երթալով, կը պատուաստիրեր զանոնք սեղանին վրայ։ Այս հանդէս կէս գիշերէն մէկ ժամ յետոյ վերջացաւ, լաւ տպաւորութիւն թողլով Ռուսական ընկերութեան և օտարազգեաց վրայ։ Կայսրը այժմ չվախնար Բեռլրապուրկի և Մոսկուա երթեւեկելու։ Կ'ըսուի թէ այս հանդէսը պատրաստութիւն մ'է թագադրութեան մեծ հանդիսին, որ վերջապէս յառաջիկայ գարնան տեղի պիտի ունենայ։

Վերջին թղթատարով եկած Անգլիական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Զուլուստանի Սէթիվէյոյ թագաւորը վերջապէս հաստատուած է իւր գահուն վրայ։ Բայց իւր երկիրն այժմ չունի առջի ընդարձակութիւնն, ըստ որում բաժին հանուած է ուրիշ քանի մը ընիկ իշխանաց, ո՛չ ալ իւր իշխանութիւնն առջի բացարձակ հանգամանքը պիտի ունենայ այսուհետեւ, քանի որ Անգլիացիք մտէն հակողութիւն ի գործ պիտի դնեն Զուլուստանի գործոց վրայ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պուքրէշ 12 փետր.

Ռումանիոյ կառավարութիւնը բողոքեց դեսպանախորհրդին այն որոշման դէմ թէ Ռումանիա խորհրդակցական ձայնիւ պիտի ընդունուի դեսպանախորհրդին մէջ։ Ռումանիոյ կառավարութիւնը չուզեր ճանչել դեսպանախորհրդին առանց իւր մասնակցութեան ընելիք որոշմանց ստիպողական հանգամանքը։

Լոնտրա 12 փետր.

Մորնինկ Բոսթ կը հաւատայ թէ դեսպանախորհրդին նախընթաց աւուր նստին մէջ Ռուսիոյ դեսպան Պ. Մոնրենէմ Փիլիպէի բերնին նկատմամբ իւր կառավարութեան հրահանգները դեսպանախորհրդին հաղորդեր է, եւ թէ այս խնդիրը մինչեւ իսկ կարգադրուեր է։

Մորնինկ Բոսթ կը կարծէ թէ դեսպանախորհուրդն իւր աշխատութիւններն այս շաբթու պիտի աւարտէ։

Լոնտրա 12 փետր.

Այս առաւօտեան Թայմզ Եգիպտոսի վրայ յօդուած մը հրատարակելով կ'ըսէ. Վաւերական աղբիւրէ գիտենք թէ Եգիպտոս գտնուող անգլիական զօրաց թիւն ի մօտոյ 6,000 մարդու պիտի իջնէ։

Աթէնք 12 փետր.

Երեսփոխանական ժողովն իւր այս աւուր նստին մէջ երրորդ անգամ ընթերցաւ կառավարութեան մարկեր բացող օրինաց ծրագիրն որ յունվար ամսոյ մէջ ժողովին ներկայացուած էր։

Պ. Բռումոնտուրսի եղունգներուն վիրաբուժական գործողութիւնները շաբթի եւ այսօր կատարուեցան։ Պ. Բռումոնտուրսս գիւցազնական համբերութիւն ցուցուց. իւր վիճակը բարւոքեցաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս գիտեն ընթերցողք, կրօնական ժողովն իւր վերջին նըստի մէջ որոշած էր երէկ (երկուշաբթի) արտասովոր նիստ մ'ընել, դիզուած կարեւոր գործոց կարգադրութեան համար։ բայց երէկ ժողովականաց մեծագոյն մասը ներկայ չգտնուելով, ժողով չգումարեցաւ։

Եթէ վարչութեան աշխարհական անդամոց ոմանց բացակայութեամբ մեծամասնութիւն չկարենար կազմուիլ Բաղ. ժողովոյ կամ աշխարհական անդամներ ունեցող ուրիշ ժողովոյ մը մէջ, շատ զարմանալի չպիտի թուեր, որովհետեւ աշխարհական պաշտօնեայք աշխարհական գործեր ունին, որք թերեւս զիրենք պարտաւորեն մէկ կամ աւելի նիստ բացակայ մնալու։ Դիտելի է սակայն որ մինչդեռ նորընծաիր վարչութեան կազմութենէն ի վեր ո՛չ Բաղ. ժողովն, ո՛չ ալ ուրիշ աշխարհական անդամներ ունեցող ժողով մը՝ անդամոց մեծամասնութեան բացակայութեամբ նիստ չընելու անպատեհութիւնը չենք ներկայած, կրօնական ժողովն իւր որոշած մէկ օրն իսկ մեծամասնութիւն չունենալու պատճառաւ նիստ չընելու խնդիր հարկին մէջ կը դնուի։ Թերեւս կիրակի աւուր հարանիքները կրօնական ժողովոյ եւ կեղեցական հարց ոմանց արտասովոր դրաղմունք պատճառած էին, դաշնեղ եղանակաւ անպատեհութիւնը։

Անցեալները դրեր էինք թէ՝ Ցփղիսի գլխաւոր կառավարութիւնը դեկտեմբերի վերջերն պաշտօնապէս ծանուցեր էր Էջմիածնի Սինոդին թէ նոր կաթողիկոսի ընտրութեան համար տարեւոր ժամանակաւ մի թուական որոշեն և ընտրութեան շրջաբերականներն յուղարկեն։ Սինոդը ինչ ինչ նկատումներով ուշացած էր ընտրութիւնը թողլ՝ 1884 մայիս 27ին և յետոյ 83 սեպտ. 25ին, և այս մտածմանց մէջ կը տարուբերէր, երբ կառավարութիւնը, առանց Սինոդի պատասխանին սպասելու, կ'աճապարէ գրել յունվ. 12ին զեկուցանելու Սինոդին թէ՝ ըստ հրամանի Ն. Կ. Վեհափառութեան թագաւոր—կայսեր՝ նորոգ կաթողիկոսի ընտրութեան թուական որոշուած է 1883 դեկտ. 8ի օրը։

Հայրենիք կը ծանուցանէ թէ խանճեան կարիւն անուն կարգալոյծ վարդապետն Էնկիւրիի մէջ հոգեվիճակութիւն ընդուներ է։ Զարմանալի անկանոնութիւն մ'է որ Հայոց Պատրիարքարանէն կարգալոյծ հրատարակուած անձ մը հոգեվիճակ եկեղեցիէն վարդապետ կ'ընդունուի՝ առանց Պատրիարքարանի հետ բանակցութեան։

Ինչպէս կանխաւ ծանուցած էինք, Մկրեան Գեր. Տ. Յովհաննէս Աւագ քահանայի գուսար Աղնուապալ Օր. Հաճոսիւռի Տէօքմէճեան Միհրան էֆէնտիի հետ ամուսնութեան հանդէսը կիրակի դիշեր կատարեցաւ ի Գասը գիւղ Մկրեանց տունը։ Ս. Պատարագ Հայրն անձամբ կատարեց պատկի արարողութիւնն, ի ներկայութեան ուրիշ քանի մ'եկեղեցականաց և աշխարհական դասէն պատուաւոր աղդայնոց, իսկ կնքահօր պաշտօնը կատարեց Ռ. Պէրպէրեան էֆէնտի։ Կատարեալ երջանկութիւն կը մաղթենք նորապակ ամոլից։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ ԱԶԳ. ՀԻԱՆԴԱՆՈՅԻ ՈՐԲԱՆՈՅԻ ՎՐԱՑ

—=—

Մեծ. Ատենապետ Էֆէնտի Պատ. Հոգաբարձութեան Ազգ. Հիւանդանոցի.

Ազգային կեդրոնական վարչութեան Ուսումնական խորհուրդս, Պատ. Հոգաբարձութեանդ բաղձանաց համաձայն, անցեալ ուրբաթ օր (14 յունվար), այցելեց Սուրբ Փրկչեան Որբանոցն, և դաս առդաս քննելով ուսանողաց վիճակն ամեն ճիւղի մէջ՝ ըստ բաւականին ճշգրիտ գաղափար մը ստացաւ Որբանոցին ուսումնական կացութեան վրայ։

Խորհուրդս իւր կատարած մանրամասն քննութեամբը տեսաւ թէ Որբանոցն, ազգային բազմաթիւ կրթական հաստատութեանց նման, դպրոցական ընթացքի մի որոշուղղութիւն չընծայեր արդի վիճակին մէջ. երբ մի կողմանէ ուսումնարանի կամ երկրորդական վարժարանի յատուկ ուսումներ կ'ուսանուին անդ հանդերձ եւրոպական կրկին լեզուաց, միւս կողմանէ նախակրթութեանհամար ամենակարեւոր գիտելիք կը պակասին մեծ մասամբ։ Դրաբար և մանաւանդ ֆրանսերէն կամ անգլիերէն շաբաթուան վարժութիւն կ'ընեն երկու բարձրագոյն դասք, որք սակայն Հայոց պատմութեան, Ընդհ. ազգաց պատմութեան, Աշխարհագրութեան և այլ նախակրթական գիտելեաց անտեղեակ են բոլորովին կամ դեռ նոր ծանօթանալ սկսած։ Նախնական դասուց մէջ կը պակասի բոլորովին իրագիտութիւնն, որ՝ իբրեւ սկզբնական ծանօթութիւն բնական իրաց և երեւութից՝ առաջին կարեւորութիւնն ունի նախակրթութեան մէջ, և առանց որոյ խարխուլ կը մնայ այն հիմն յոյր վերայ կառուցանել կ'ուզուի կրթութեան շէնքն։ Հաճառօտիւ խօսելով՝ Ուսումն. խորհուրդս կը վարանի կամ թէ ընսեւեմ՝ չէ կարող ո՛չ ուսումնարան կոչել զՈրբանոցն և ոչ նախակրթարան։

Ուսումն. խորհուրդս երկրութեամբ նկատողութեան առնելով Որբանոցի կրթական ընթացքին բարւոքման խնդիրն, զոր առաջադրած էր Պատ. Հոգաբարձութիւնդ, յետ երկար խորհրդակցութեան, ներփակեալ ուսումնական ծրագիրն յօրինած կը մատուցանէ Պատ. Հոգաբարձութեանդ ի գործադրութիւն, իբրեւ յայտնէր բաւական նախակրթարան, որ կը բովանդակէ յինքեան նախնական կրթութեան համար ամէն կարեւոր գիտելիքներն, որոց տեղեկութիւնն անհրաժեշտ հարկ է ամեն քաղաքացւոց, թէև լինի հասարակ արուեստաւոր։ Ուսումն. խորհրդոյս ըմբռնած նախակրթութեան սոյն մանրամասն յայտագիրը՝ ճշդիւ գործադրութեամբ՝ կը բնայ պատասխանել Որբանոցի մանկաւոյն պիտոյից և ընձեռել նոցա գոհացուցիչ կրթութեան մը բարիքը, որ միանգամայն կրնայ առաջնորդել զնոսա դիւրաւ դէպ յապարէզն երկրորդական կամ բարձրագոյն կրթութեան։

Սոյն կրթական ծրագրին ճշդիւ գործադրութեան համար, տարեկան առ՝ առաւելն 300 Օսմ. ոսկւոյ ուսուցչական ծախք հարկաւոր է, դումար՝ յորմէ ոչինչ նուազ կը կը ծախսէ արդէն Պատ. Հոգաբարձութիւնդ, ըստ տեղեկութեան խորհրդոյս։

Ուսումնական խորհուրդս նկատելով միանգամայն թէ Որբանոցի անաներուն մանկաւոյն ապագայ նիւթական բարեկեցութեան հոգն ալ ոչինչ նուազ ուշադրութեան արժանի խնդիր մ'է ազգին համար, Որբանոցի այժմեան կրթական վիճակին վրայ իւր դիտողութիւններն յայտնելէ, և՝ ըստ խնդրոյ Պատ. Հոգաբարձութեանդ, առանդելի ուսմանց լաւագոյն յայտագիր մը մատուցանելէ յետոյ, հարկ կը համարի նաեւ իւր ինչ ինչ խորհրդածութեանց հետ մէկտեղ Պատ. Հոգաբարձութեանդ նկատողութեան ներկայել մի յոյժ կարեւոր առաջարկութիւն վասն ապագայ բարեկեցութեան պատսպարեալ որբոց։

Ցայսմիջ թէ Որբանոցին մէջ պատսպարեալ մանկունք, գրեթէ առհասարակ աղքատ, որք, և անտէր, բաւին բուն նշանակութեամբ, միայն ինքնօգնութեամբ պարտին ճարել իւրեանց հացն, ընտանիք կազմել և իբրև համեստ քաղաքացի՝ գոհացուցիչ նսեհ մը յարդարել իւրեանց անձին կամ ընտանեաց։ Այս կարեւոր պարագայն կը մղէ զմեզ խորհել թէ, երկրին արդի վիճակին մէջ, հանրային գործոց այս անմխիթարական հանգամանաց առջև, ազգին նոր սերընդեան պատկանող այդ անոք և աղքատիկ մանկունք ինչպէս պիտի կարենան ապրուստ ճարել, ուստն տեղ ունենալ, երբ մեկներն Որբանոցէն չափահաս և ուսումնաւարտ, այլ առանց դրամագլխոյ, տանելով իւրեանց հետ երախտագիտութեան զգացումներ դէպ յայն նուիրական յարկն գթութեան, բայց նաև թողլով անդ խնամոտ ձեռաց պաշտպանութիւնն, որ Որբանոցէն դուրս բնականաբար չտարածուիր նոցա վրայ, որ այլ ևս չտար նոցա հաց, զգեստ, տեղի բնակութեան ևն. որով պիտի պարտաւորին նոքա մտնել այլ ևս հացի կռուոյն մէջ անզէն և անպատրաստ։ Չի չուներ ի ձեռին մի այնպիսի միջոց որ, ուր որ լինին և ինչ պայմանաց մէջ ալ գտնուին, կարող ընէ զնոսա լոկ անձին աշխատութեամբ ապրուստ ճարել ապահովապէս և, առանց սոսկ անհատի մը կարօտ լինելու, ապրիլ համեստօրէն։ Թէ և իւրեանց ստացած կրթութեամբ կարող իսկ լինին լաւ գրագէտներ կամ գործակալներ դառնալ Հայ վաճառականաց կամ սեղանաւորաց քով, բայց արդէն յայտնի է թէ այսպիսեաց թիւն առ մեզ կարի սահմանափակ է և անբաւական ապրուստի և նիւթապէս զարգացման միջոցներ հայթայթելու վարժարանէ ելնող ամէն ուսեալ երիտասարդաց։

Ընդհանրապէս խօսելով ժամանակէ մ'ի վեր վաճառականաց կամ սեղանաւորաց քով գործակալ կամ գրագիր լինելու բուռն փափաքն, իբրեւ միակ միջոց նիւթապէս զարգացման, չեմք վարանիր ըսել թէ յաճախ դժբախտութեան քան բաւականութեան դրդիչներէն շատերն որ պատանեկան երեւակայութեամբ անմիջապէս հաբրստանալ կը կարծէին, երբ դեռ սերտողութեան դրասեղանաց վրայ աշխարհական հոգոյ փորձառութիւնը կը պակասէր իւրեանց. դրդրոցական սեմէն դուրս կը թուի նոցա մի այլ աշխարհի սեմն կոխել, աշխարհ զորոյ կեանքն այնքան դառն կը գտնեն և երբեմն մինչեւ իսկ յուսահատական։ Խօսելով կ. Պոլսոյ վրայ, կը տեսնեմք որ դատարկապորտ Հայ երիտասարդաց թիւն անհամեմատ աւելի շատ է քան ինչ որ էր իբր 30—50 տարի յառաջ։ Բազմաց հայրերն պարկեշտ արհեստաւորներ էին, սնանկանալ չը գիտէին նոքա, որովհետեւ իւրեանց հարստութիւնն և դրամագլուխն էին ջլապինդ բազուկք կամ ճարտար մատունք. ոմն չգիտեր թէ այսօր մեր արուեստաւորաց դասն համեմատաբար աւելի բարեկեաց է քան թղուկաւորաց դասն, որ սակայն ընդհանրապէս աւելի դպրոց տեսած է։ Այս ձախողութեան պատճառ անտեսութիւնն եղած է ձեռագործ ճարտարութեան, կամ՝ ընդհանուր առմամբ՝ արուեստից, որ ազգի մը ճշմարիտ հարստութեան էական աղբիւրներն են։

Մանաւորելով այս տեսութիւն Որբանոցի ուսանողաց վրայ, որոց բախտն կախումն ունի ևեթ կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ իւրեանց ստանալիք կրթութենէն այն յարկին ներքեւ, որ այսօր ապաստանարան եղած է նոցա և որ վաղիւ այլոց ապաստանարան կը լինի միևնոյն իրաւամբ, Ուսումն. խորհուրդս Որբանոցի մանկաւոյն ապագայ բարօրութեան համար, խիստ օգտակար կը համարի, նախնական օրինաւոր կրթութեամբ հանդերձ, մի քանի արուեստից ուսուցումն, որպիսիք են՝ ատաղձագործութիւն, դերձակութիւն, կօշկակարութիւն, նաև տպագրութիւն, երկաթագործութիւն, մետաղագործութիւն ևն։

Այս եզրակացութեան կը բերեն կը յանգեցնեն զմեզ նախ այն ուշադրութեան արժանի մասնաւոր պարագայք որ յատուկ են Որբանոցի մանկաւոյն և զորս մեք դիտել տուինք սուղ ինչ յառաջ. երկրորդաբար՝ այն բացառիկ յարմարութիւնն զոր կ'ընծայեն Ազգ. Հիւանդանոցի տեղն, դիրքն, չէնքն, ընդարձակ պարտէզն, այլովք հանդերձ, արուեստարաններ հաստատելու մասին։

Արուեստից ներմուծումն յԱզգ. Որբանոցն, պատսպարեալ մանկանց ապագայ գրեթէ ապահով ապրուստի միջոցներ հայթայթելէ զատ, ազգային տեսակէտով ալ մեծապէս օգտակար կը լինի Հայ ժողովրդեան, որովհետև այսօրուան օրս յայտնի իրողութիւն մ'է որ հասարակ կամ թէ՝ ըսեմք՝ բանուկ արուեստներն, զորօրինակ վերոյիշեալ արուեստք, հեղգեհետ կ'երթեն Հայոց ձեռքէն և մեր դրացի բախտակից ազգաց ձեռք կ'անցնին. բազմաթիւ են, զոր օրինակ, այն ցոյն արուեստաւորք որ, նոյն իսկ ա. ռեւտրոց այս վիճակին մէջ, բաւական բուն նշանակութեամբ կը հարբստանան զգալապէս, և այսօր դատարկապորտ ցոյն երիտասարդաց թիւն մեծապէս նուազեալ է, մինչ դատարկաշրջիկ Հայ երիտասարդք կը բազմանան տակաւ. չաարդք կը բազմանան տակաւ. չարիք՝ որոյ հետեւանքն ընկերական և ընտանեկան կենաց մէջ բազմապիսի զեղծումներ յառաջ կը բերէ բնականաբար։

Արուեստանոցաց հաստատութիւնն կրնայ նաեւ կարեւոր արդիւնք մ'արտադրել ի նպաստ Հիւանդանոցի դանձուն. առ առաւելն երեք տարուան միջոցի մէջ, ըստ բաւականին կը վարժուին ուսանողք մի քանի հասարակ արուեստներ, զորս Հայ հասարակութիւնն ի հարկէ արդար փոխարինութեամբ կը փութայ գնել ի քաջալերութիւն։ Տպագրութեամբ, զոր օրինակ, սուղ ժամանակէ մը յետոյ, լաւ տպարան մը կրնայ հաստատուիլ Որբանոցին մէջ, արտադրել ի մասնաւորի բոլոր այն տպագրական գործերն որ Ազգ. Պատրիարքարանի են յատուկ. նաեւ մասնաւորաց գործեր։ Պատ. Հոգաբարձութիւնդ կարող է նաեւ վաճառահանդէս մը սահմանել, տարին մի անգամ կամ երկիցս, արուեստարաններէն արտադրեալ բարեսէր ազգայնոյ յօժարակամութեամբ։ Կը յուսամք դարձեալ թէ Հայ արուեստաւորք սիրով կը նպաստեն այսպիսի ազգասիրական հանրօգուտ ձեռնարկութեան մը՝ ընծայելով իւրեանց կոչմանէ այնպիսի միջոցներ որ դիւրացնեն մեծապէս Պատ. Հոգաբարձութեանդ աշխատութիւնն։ Կը բնամք վստահ լինել նաեւ որ Հայ հասարակութիւնն ընդհանրապէս ջերմագինս կը յարի այս շատ տեսակետով օգտակար ձեռնարկին, և նոյն իսկ օրինաւոր թղուկաւ կատանիներ կը յաճախեն յՈրբանոցն արուեստ ուսանելու։

Ի վերջոյ Մեծ. Ատենապետ էֆէնտի, Պատ Հոգաբարձութիւնդ կրնայ վստահ լինել Ուսումն. խորհրդոյ յօժարակամ աջակցութեանն ի մասին ճշդիւ գործադրութեան իւր սոյն կրթական յայտագրին։ Միով բանիւ՝ պատրաստ է Ուսումն. խորհուրդս բարոյապէս ամէն ջանք նուիրել ի նպաստ բարւոքման Որբանոցի դպրոցական ընթացքին, և կը սիրէ դոյզն բաժին մը ստանձնել ազգասէր Հոգաբարձութեանդ այն հայրական խնամոց մէջ, որ կը ձգտի Հայ ազգին ընդհանուր համակրութեանն արժանի որոց վիճակն օր ըստ օրէ ի լաւ անդր դարձուցանել։

Հաճեցէք, Մեծ. Ատենապետ էֆէնտի, ընդունիլ այս առթիւ մեր խորին յարգանաց հաւատքն։

Ի դիմաց
Ուսումն. խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան
Ատենադպիր Ատենապետ
Մ ՉԵՐԱԶ Մ. ՄԼԶԿՈՒՐԵԱՆ
28 Յունվար 1883

ԱԶԴ

Տոքթոր Մ. Բ. Իթիւճեանի հրատարակած ՄԱՏԵՆԱԴԱՒԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ անուն օգտակար տետրակներուն երկրորդ շրջանի հինգերորդ հատորն, որ առտին ընտեսութեան վրայ կը խօսի, հրատարակուեցաւ այս շաբթի։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ի ՓՈՐԲ ԱՍԻՈՅ

—=—

(Մեր Թղթակցէն)

—

ԱԶԳԱՅԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱ ՎԻՃԱԿ ԵՈԶՂԱՏՈՒ ԵՒ Ի ԳԱՂԱՏԻՈՅ

—

Եոզղատ, 18/30 յունվ. 83

Ազգային շրջանակի մէջ մեքենայութիւնք կը վերսկսին։

Անցեալ ուրբաթ օրն ազգային ժողովոյ կոմիտէ քաղաքիս երեւելեաց հրաւիրագրեր բաժնուեցան. Ազգայինք ոմանք ներկայացան յառաջնորդարան. ժողովը երկու գրութիւն ներկայացուց Ցեղապահ Շիշմանեան եպիսկոպոսի կողմանէ։ Սոցա միոյն մէջ Շիշմանեան եպիսկոպոս իւր 100 ոսկի պահանջը կը խնդրէր. իսկ միւսով կը հրաժարէր. «Եթէ, կ'ըսէր, իմ առաջնորդութիւնս բերել չտաք, քանզի կիլիկիոյ կաթողիկոսն խնդիրն բարձաւ ի միջոյ, Ներսէս Սրբազան իւր աթոռը վերադարձաւ. այս վիճակն անտանելի է ինձ. մինչեւ մէկ ամիս ժամանակ ձեզ»։

Այս երկու անակնկալ գրութիւնները պահ մը ապշեալ թողուցին զհանդիսականս. հուսկ ապա մէկ քանիներն ոգի ի բռին պատասխանեցին թէ. «Դուք զմեզ անոր համար ընտրեցիք ի պաշտօն, որ միշտ հրաժարիք և մենք միշտ մերժենք»։ Սոցա և սոցին նման բանից անողոքելի էր Շիշմանեանի հաստատամտութիւնը՝ որ չիտակն ըսելով՝ շատ վարպետ է և կրնայ Ռոսէենեանու դաս տալ...։

Հողովն ի՞նչ կրնայ ընել Նայինք. արդէն հարիւր խնդիրներ առ կախ մնացած են. դպրոցներն վերջին ասուճան խեղճութեան հասած են, վարչապետք, քահանայք, պաշտօնայք ստակ կ'ուզեն, զորս պարելու համար դնէ 350 ոսկի պէտք է, 350 բարայի դուռը չկայ։ Ազգ. զզուած ստակ չտար և այժմ ալ Շիշմանեան դիրենք երկու սուրի մէջ տեղ կը բերէ կը ձգէ։ Աստուած ողորմի Հոգւոյն Յովհան Զորպաճիի, որ միով բանիւ ազգը շատ անդամ լուրիրնդոսներէ կը փրկեր։ Եթէ հրաժարականն ընդունին, պէտք է չընդունին, պէտք է առաջնորդութիւնն բերել տալ, որ անկարելի է։ Տեսնենք Աստուած ի՛նչ կը յայտնէ։

Արդէն ազգայինք բոլորէրին բարբոքած են և սրամտած և իրենց բարկութիւնն անվայել և նախատական խօսքերով կը յայտնեն։ Կարծենք թէ Ղեւոնդ Սրբազան պիտի որոշի այս ցաւալի դէպքերէ որ պաշտօնական ծանուցումներով անարգելի է խաղալ ժողովուրդը. բայց միայն բարւոք կառավարութեամբ և սիրով։ Զայս կ'ըսեմք իւրեն։ Այս անդամս պատճառաբանալ հրաժարականն երկոտասանորդն է որ մէկ դէպքն ըսել է։ Տեսնենք Պատրիարքարանն այս դէպքն ցոյցերուն ինչ պիտի ըսէ։

* * *

Գաղատիայէն կը գրեն մեզ դեկտեմբեր 30 թուով.

«. . . Արդէն գիտէք որ մ'ը ազայնութիւնն երեքի բաժնուած է սատ. Լուսաւորչականք, կաթոլիկք Բողոքականք։ Կաթոլիկ Հայք 950, Լուս. Հայք 180 և Բողոք. Հայք 20 տուն։ Ես միշտ յուսահատական դատած եմ մեր ազգային Լուս. վիճակը, մինչդեռ կաթոլիկութիւնը կը յառաջադիմէ հսկայաքայլ և Լուսաւորչականութիւնը կանգնելու վրայ է, որք անչան դիրք չ բռնած են։ Անցեալ տարիէ ի վեր 20 տուն կաթոլիկութեան տարած է և օր ըստ օրէ կ'ուսուրանայ սոցա թիւն։ Մեր առաջնորդ Տահակ Հայր Սուրբ վանքին քէօչէն նստած Երեմիականներ կը կարդայ, կ'ուլայ, կ'ողբայ, քանզի ազգայինք բոլորովին անտարբեր են, և եթէ այսպէս շարունակէ, քանի մը տարիէն խնդրեսցես և ոչ գտցես զտեղի նորա։

Ուսման և կրթութեան մասին շատ ետ ենք. խեղճուկ դպրոց մը ունինք և ոտէտ վարժապետ մը 40 աշակերտօք որ չգիտէ թէ ի՞նչ սորվեցնէ։ Երիտասարդութիւնը մոլութեան անդնդին եզերքը կը տարուբերի։

Իսկ կաթոլիկ ազգայինք հինգ դպրոց ունին, որոց երկուքն աղջկանց համար են, քանի մը դասատուներ ունին որք վիէննա կամ վենետիկ կրթուած են և վարժուհիներն եւս Պոլսոյ կաթոլիկ վարժարաններն կրթուած, բայց զարմանալի է որ «աղջն» եղջէն անգին չանցներ յառաջադիմութիւնն։— երկու ճիզվիթի հայրեր եկան, Հ. Վիչենցիոս և Օգոստինոս, որք թոգամի գնացին։ 35 վարդապետ ունին ընդ իրաւասութեամբ Հայասեան Դրիգոր վարդապետի և 15 հատ ալ նորընծայներ կան։ Իգական սեռը սատարիկ մելեռանդ է և կղերն սոցա միջոցաւ անսահման ազդեցութիւն ունի արանց վրայ։ Անարարոյականութիւնն հասարակ է։— Փարիզու Իսրայէլական ընկերութիւնն 1000 ոսկի օգնութիւն խոստացած է տեղւոյս Հրէից սինակոկային շինութեան, որք 35 տուն են և աղջկանց ու տղայոց դպրոցներ ունին։ —Ցոյնք 350 տուն են, իրենց դասախարակութեան տուած կարեւորութիւնը զարմանալի է, երեք դասատուներ և երկու վարժուհիներ ունին, որք Աթէնք կրթուած են, և տարեկան սոցա համար 950 ոսկի կը ծախսեն։ Գերմանիա բնակեալ Աղթունթօվ օղլու վաճառականն օրիորդաց վարժարանի մը շինութեան համար 1500 ոսկի շնորհած է և երկու աղջիկ իւր ծախիւք կրթել կուտայ Գերմանիա յատուկ մանկավարժութեան համար, և արդէն իրենց ունեցած երկու կրթական հոյակապ չէնքերուն վրայ երրորդ մի եւս պիտի աւելցնեն, որով նոր ի նորոյ ոգի մը պիտի տանան դործելու համար։

Իսկ Բողոքական ազգայինք, որք 20 տան չափ կան և իրենց քարոզչին ու վարժուհիին համար ամիսը 7 1/2 ոսկի կը մսխեն, որոյ հինգը Միսիոնարք կը հատուցանեն, անշան դիրք մը բռնած են, իրենց դպրոցի յառաջադիմութիւնը զրոյի հաւասար է։

Անվարձ վարժուհի մը, որ հայերէն հասարակ ընթերցմունք իսկ լաւ չգիտեր, 34ի չափ տղայք կը կարդացնէ։ Բողոքականութիւնը կաթոլիկութեան վրայ բնաւին ազդեցութիւն մը չունի և յարդ չվայելէր. դրատուն մը ունին որ մինչ ի բերան լեցուն է կաթոլիկութեան դէմ դրուածներով, բայց տարեկան 100 դահեկանի չափ միայն դիրք կը [illegible] Ինչ կը խորհին արդեօք . . . »

Շատ ցաւալի պարագաներ կը պարունակէ այս նամակն իրմէջ, ուստի կը խնդրեմք որ, . . . Տէր, Ազգ. Պատրիարքարանի ուշադրութեան յանձնէք այս կէտն։ Մեր բարեկամք՝ մեր ազգայնոց վրայ ուրիշ տեղեկութիւններ եւս հաղորդած է, յորում կաթոլիկներու մեր վրայ բանեցուցած ճնշումն և ըրած անարգանքները կը նկարագրէ, բայց չեմք ուզեր որ առաւել վշտացնենք ընթերցողներն, եթէ մէկն առաւել մանրամասն կ'ուզէ, կրնայ Պատրիարքարան դիմել եւ տեղեկագիրն աչքէ անցուցել։

Բում—Տիկինցի Աւետիս ի բազում ամաց հետէ Պոլիս գտնուելով իւր հոս Բում—Տիկին գանուող կինն, այլում հետ ամուսնանալու փափաք կը յայտնէ։

Կինն՝ իւր դեղեցկութեանը համար դիւրին քեահեաներուն համակրանքը վայելած լինելուն, բահանայք կը պարտաւորին իւր տարփածային հետ ամուսնացնել կինը. կինն կ'ամուսնանայ։ բայց հակառակ կուսակցութիւնը տեղւոյս կրօնական ժողովոյ կը բողոքէ. որոյ վրայ քեահեաներն, քահանաներն և կինն հոս բերուեցան, և յետ հարցափորձի և քննութեան, հինգ ոսկի տուգանաց և կարգալուծեան դատապարտուեցան քահանայք և քեահեաներն։ Պատրիարքարանի հաղորդուած է այս, և վճռոյն վերաբերեալ հաստատութիւնը խնդրուած է։ Մօտակայ գիւղի քահանային յանձնուած է Բում—Տիկինցւոյ կրօնական գործերն կատարել։ Հետեւանքը կը խոստանամք ծանուցանել։

* * *

Ամսոյս 16 կիրակի օրը քաղաքիս Անձնուէր ընկերութեան տարեկան ընդհանուր ժողովն եղաւ, ներկայ էին իբր 1000 ժողովուրդ և անդամք ընկերութեան։

Ատենապետ Արսլանեան էֆէնտիի կարդացած մէկ տեղեկագրէն կ'իմացուի որ վաթսուն բաժանորդ ունի ընկերութիւնն, և երեսնամեայ կը յառաջադիմէ։ Ընկերութեան վարիչ ժողովոյ անդամք ընտրեցան, Շիշմանեան, Արսլանեան, Քիւրքճեան, և Ազգային դպրոցի վարժապետներն համիսատ տաենապետութիւններ և բարեմաղթութիւններ ու խոստումներ ըրին, զոր կը յուսամք թէ հանդիսատեսիէն տարած են հետեւանքն, և ոչ անցեալ տարուան պէս հոն ձգած և մոռացած։ Կարելի է ոմանք խիստ կամ յուսահատութիւն պիտի համարին մեր ըսածներն, փոյթ չէ մեզ. ճշմարիտն սա է որ, անցեալ տարի մենք առաւել խոստացանք քան դործեցինք առաւել ցոյցեր ըրած ենք քան թանամիսով և գովելի ձեռնարկութիւն մը ըրած։ Դիտնալու է որ, տեսականին և դործնականին մէջ անհամաչափութիւն կայ։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ի ՌՈՒՍՄԱՀԱՑՈՅ

—•—

(Պատահական Թղթակցէ մը)

—

Տփխիս 16/28 յունվար 1883

Տփխիսու հասարակութիւնը կամ ընտրութիւնները ներկայ թուականի 1 սկսած մինչեւ այս օրս պարապում է ընտրութիւններով։ Ամէն հիմնարկութիւն աշխատում է ունենալ նոր վարչներ, նոր կառավարիչներ. բայց թէ ո՞ւրկան է յաջողում, այդ ես չկարող դասել. միմիայն կ'ըսեմ այն՝ թէ որ ականատես եմ եղել կամ ունի ձիրաղբերներէ եմ իմացած։

Ամենից աւելի հետաքրքրում է քաղաքացիի ընտրութիւնը. որովհետեւ այս տեղ ակն յայտնի խնդիրը ամենի իւրաքանչիւր անձին թէ նիւթական թէ այլ շահերն է շօշափում։ Մի ամսից աւելի է որ իրաւասուներ ընտրվում. դուցէ մինչեւ այս օրս ունենայինք նոր քաղաքագլուխ, բայց ռաջին կարգի իրաւասուների անկանոն ընտրութիւնը պատճառ դարձաւ յետաձգման։ Մի չարաթ չկայ որ նորընտրութիւններ եղան, եւ այս անդամ բոլորովին տարբեր անձինք։ Մինչեւ առաջին կարգի նորից ընտրութիւնը չեղել եւ նախորդի (Ա. կարգի իրաւասուներ ընտրութեան հաստատութիւնն) լուրը կար. մեծ մասամբ ժողովրդեան մէջ խոսվում էր որ անշուշտ յաջողութիւնը նախկին քաղաքագլուխ Մատինեանցի կողմն է։ Բայց այժմ որ գործը ուրիշ ձեւ ստացաւ, ուրիմն եւ յուսահատութիւնի տիրեց նորան՝ որը թէ պատուի եւ փառաւոր ոռճկի վերայ աչք ունէր։ Ինչ որքան օգուտ բերեց իւր քառամսեայ պաշտօնավարութեան ժամանակ, դեռ չէ երեւում կամ գուցէ հասարակութիւնը կոյր է, կամ նոյն իսկ լրատուութիւնը անտես է թողել, միմիայն այժմ լսվում է որ ամէնի ջանքն որքան կարելի է հեռացնել նախկին քաղաքագլխին։

Պէտք է խոստովանած որ Տփխիսի հասարակութիւնը զորս օրերով, բանկութիւն, հարկերի ճնշողութիւն եւ անմաքրութիւնից, աւելի ոչինչ տեսել, միմիայն վերջին տարին, իսկ պէս էլ որ զրել էր տեղական լրագրներից մէկը, կարծես արթնացաւ։ Զորս գործ ի միասին ձեռք զարկեցին։ Ասում են թէ դա ունի իւր քաղաքականութիւնը։ Խորհրդաւոր նշանակութիւն։ Այժմ ամէնի հակումն է ընտրել Հ. ազգի իշխան Լազոն Թումանեանցի։ Նորա համակրողներին թիւը շատ շատ մեծ է, նոյն իսկ արհեստաւոր դասակարգերը, ասում են, առանձին առանձին խնդրագիրներ են ուղարկել։ Նա չմերժէ ամբողջ թիֆլիզու հասարակութեան խնդիրը։ Ի մասոյ ծանողները զգում են նորա վարչական դրունակութիւնները, նմանապէս նաչուած է կատարեալ Հայ։ (Պէտք յիշեցնել որ Հայ լեզուն մէջ կաղ է։ բայց սա խօսքերը՝ որ արտասանած կարող է թեթեւացնել սորա արատը։ Մի օր թատրոնում սա մի պատմական պիէս ներկայացուցու ժամանակ, առաւելութիւն կու տայ աւելի Հայ պատմութենէն առնուած պիէսներին, քան թէ այլ տրամների, կոմէտ. ևն.) կնոջ ցնեն. «Իշխան, մի՞թէ այդչափ կիրէք պատմական պիէսները։— Բայց զոկել է ինձ մայրենի լեզուն դիտնալու։ Ինչպէս չսիրեմ այսպիսի պիէսները, որ գոնէ աչքով կ'ուսանեմ անցեալն վառաւոր յիշատակները։) Սա եթատրոնի արծարծող գլխաւոր անձինքներից մէկը եւ մինչեւ այս օրս էլ վարում է պատուաւոր անդամի կոչումը։ Եւ լոյս կայ որ ապագայում Հայ թատրոնին հոգեվարք վիճակէն ազատող բժիշկներից գլխաւորներէն մինը պիտի լինի։ Մեծ է ամենս ցանկութիւնս տեսնել Վահտանգայ իշխանին վերոյիշեալ պաշտօնին մէջ. անաւարիկ մոռնում է եւ այդ վերջինի (քաղաքագլխի) ընտրութիւնը, եւ տայ Աստուած այդ գործին պակող վախան. յոյս ունինք որ յարգելի իրաւասանները իրանց անձնական շահերը եւ այլուայլ կրքերը կողմը թողած՝ քաղաքի վիճակը [illegible]

մի անարժանի ձեռքը, այլ ընդհակառակը կ'խնդրեն այն անձանց, որոնք կուզենան այս չարութիւնը գործել։ Պարոնները, աչքի առաջ ունեցէք գոնէ խեղճ դասակարդը, որ ամէն կողմից հարստահարուած է։

Երկրորդ ընտրութիւնը — հարցը ոչ պակաս նշանաւոր է առաջինէն, զուցէ դերազանց, այդ Հայոց բարեգործական ընկերութեան ընդհանուր ժողովներէ նախագահի, քարտուղարի եւ խորհուրդի անդամների ընտրութիւնն էր։ Նախ քան ընտրութիւնները կ'սկսուէր վիճաբանութեան առարկան նախորդ նստից անուծելի առաջարկութիւնն էր, խորհրդի կողմից։ Խնդիրը 1350 բուբլի գումարին վերաբերեալ էր թէ ինչպէս գործադրել։ ոմանք միտք յայտնեցին որ Տփխիսում կան շատ աննախանձելի դրութեան մէջ գտնուող ծխական դպրոցներ, որոնց եթէ օգնութեան ձեռք չի կարկառեն կդոցուին. ուստի բուրոյ է տալ այդպիսիներին. եղան եւ հակառակ պնդողներ թէ ընդհանուն աւելի հարկաւոր է ուշադրութիւն դարձնել գաւառներին. օրինակներ բերեցին մի քանի տեղեր, ուր Հայ լեզուն ամենեւին ամենեւին մոռացութեան է տրուած ուսումնարանի բացակայութեան պատճառաւ եւն։ Նախագահը մի որ եւ է վճռին գալու համար երկու հարց դրեց. բայց Պ. Եւանգելանցը մի կարճառօտ խօսակցութեամբ վերջ տուեց վիճաբանութեան. Քանի որ ընկերութիւնս անուն կրում է Հայ բարեգործական ընկերութիւն եւ նոցա նպատակն է լուսաւորութիւն տարածել Հայոց մէջ, ուստի հարկ չէ յիշատակել Տփխիս եւ գաւառ։ Իսկ Պրն. Ա. Ցովհաննիսեանն էլ աւելացրեց, թէ ընդհանուր ժողովը, իմ կարծիքով, աւելի կլինի որ այս գումարի գործադրելը յանձնէ նոյն իսկ խորհրդի անդամներին, թող նոքա ըստ իւրեանց հայեցողութեան կարգադրեն այնպէս ինչպէս որ կարեւոր կդատեն։

Ամենից յառաջ հարկաւոր էր որ ընդհանուր ժողովոյ նախագահն ընտրուէր եւ քարտուղարը։ Ամենքը միաբերան ուզեցին որ կրկին լինին Պրն. Պ. Մ. Շահազիզեանցը եւ Զմչեանը, բայց նա գտնելով հասարակութեան յայտնեց որ այդպիսի ընտրութիւնը անկանոն է, այլ պէտք է քուէ տալ։ Վերջապէս ամենքին բաժանուեց թղթի կտորներ, ուր իւրաքանչիւրը գրէ մի նախագահ, քարտուղար եւ 5 էլ խորհրդի անդամ։ Այսպիսով մի ժամից աւելի ժամանակ կորաւ։ Այսուհանդերձ ով երեւան եկան մի քանի անձինք, որոնք ձայների առաւելութեամբ պիտի ընտրուէին, բայց սովորութեան համեմատ, նոքաւ անելով, (այսինքն իրանց թանգ ծախելով) հրաժարուեցան։ Ինչ որ մնաց թիւնից։ Պէտք է յիշել այս տեղ որ շատերը մեր ինտիլիգենցիայ աւելի կամակատարութեամբ էին զբաղած, քան թէ ընտրութեամբ. այնպիսի անձանց անուններ կարդացրեց իրեւ նախագահ եւ խորհրդի անդամ, ու միմիայն ծիծաղ շարժելու նպատակով էր գրուած, ինչ հարկաւոր է երթայցնել, ինչպէս ամէն գործում, այ տեղ էլ անձնական կիրքերը յաղթող հանդիսացան, որովհետեւ քուէարութիւնը չապացուցեց այն՝ ինչ որ տնտակների վրայ էր գրուած. այնտեղինք, որոնք իսկապէս գործի համար լուսնյտ գրած ունէին, չնորհիւ մի աւանդին կամենաւոր չակայի (խուսք խառնորդուրդ անձանց) բոլորովին եւացան, եւ նոցա տեղը բրուեցին այնպիսիք, որոնք բառի բուն նշանակութեամբ ապարդիւն են, ի բաց առնելով մէկը, որը անցեալ տարի էլ նոյն խորհրդոյ նախագահն է։ (Սաաունեանց) իսկ երիտասարդ Պրն. Բ. Նաւասարդեանը (բժիշկ,) որ իսկապէս այս ընկերութեան սկզբնապատճառն էր, եւ ինչպէս ինքն էլ յիշեց թէ պատրաստ է ամէն տեսակ պաշտօն ընդունել, լոկ միայն ընկերութեան ծառայելու համար, չնորհիւ այդպիսի համբակների, անսպասելի աւելի սեւ քուէ ստացաւ, մինչդեռ ոչ ոք չէր սպասիր։ Այս է այդ օրուայ ընտրութեան համառօտ նկարագիրը։ Նոյնպէս անիրաւ կերպիւ, զոհ գնաց Պ. Սանդուկեանցը։ Այս մի կարեւոր ընկերութիւն ունինք, որոյ լայնածաւալ կանոնագրութեան չնորհիւ չատ բան կարելի էր շինել, բայց, կրկնում եմ, չնորհիւ այս կուսակցական հոգեւոյ, երկիւղալի ձեռքէն չփախցնենք։

Թո՛ղ ոչ ոքին չմեղադրենք, մեր տուն քանդողը ինքներս ենք։ Ինչո՞ւ պէտք է այս տարուայ անդամները մէկը երկուսով բազմացած չլինին. գոնէ ինչո՞ւ անցեալ տարուան հաւասար չը պիտի լինին։ Եթէ այսպէս չարունակուի, վերջաւորութիւնը լաւ չէ։ Ամենիրաւանդ նկատեց յարգոյ անդամներէն մէկը թէ, ընկերութիւնը զօրեղացնելու միակ միջոցն է չօչափելի եւ աչքի ընկնելի գործ կատարել, որպէս զի ամենքը համոզուին որ անհրաժեշտ է մասնակցիլ այդ ընկերութեան, այլապէս չենք հասնիր նպատակին։

* * *

Էլ չեմ խօսում ակուսմբներու մասին, որովհետեւ դոցանից ոչ մէկը իւր նշանակութեան չէ ծառայում, այլ լոկ միայն զուարճութեանց տեսիք են, ուստի եւ այդ տեղի ընտրութիւններն ինձ անգամ չեն հետաքրքրում, ուր մնաց ձեզ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 25—31 ՑՈՒՆՎ.

—o—

ՆԵՐԲԻՆ ԲԵՐՔ

ԹԻՖԹԻՔ.— Շաբթուս վաճառեցաւ 282 հակ, այն է 56 հակ Կէրէստ, Պէյ-Պազար եւ Էնկիւրիւ, վեր տեսակ, 24 զրուշի հոխան, 76 հակ Էնկիւրիւ (ամբրի) 24—24 1/2 զրուշի հոխան, 50 հակ Եոզղատ 22 1/2 զրուշի հոխան եւ 100 հակ Վան 15 1/2 զրուշի հոխանն Պարասա՝ 6000 հակ։ Հրապարակն աւելի հանդարտ է. սակայն խառն ստորին տեսակներ ցածր գներով։ Ամենեւին հոխան ըստ տեսակին։

ԲՈՒՐԴ.—Հանդարտ է։ Նշանակելիք կարեւոր բան մը չկայ։ 30,000 հոխայի չափ Դասապ-Պաշի կայ պատասխ, որոյ Ա. տեսակը 8 3/4—9 1/4 զրշ. Բ. տեսակը 6 3/4—7 1/4 զրուշ եւ Գ. տեսակը 4 3/4—5 1/4 զրշ. հոխան. Քերբերմայի վրայ գործ չեղաւ։

ԱՓԻՈՆ.— Շաբթուս վաճառեցաւ մէկ մտուակ Նայրեան 183 զշ. հոխան։ Պարասա 300 մտուակ։ Հրապարակը յոյժ հանդարտ է։ Մայամիոյ տեսակներն համարեա զնող չկայ, մինչեւ իսկ 240 զրուշի հոխան։ Ասոր հակառակ Պալըքէսէրի տեսակներն համար գնող մը կայ 200 զշ.ի հոխան Զմիւռնիոյ համար։ Անուանական գիներն են։ Մաքրակ՝ 245 զշ. Էնկիւրիւ՝ 200 զրուշ, Գարա-Հիսար, 180 զրուշ։ Նալը-խան, Պէյ-պազար, Պիլէճիք 180—185 զրուշ, Կէվէ 175—180 զշ. Պալը-քէսէր 200 զշ. Զիլէ՝ 235—240 զրշ. եւ չրքնոմը 115—140 զրուշ հոխան։

ԳԱԶԻ ԽԷՖ (քիմրէ). — Շաբթուս վաճառեցաւ 20 պարկ, 10 պարկը վեր տեսակ դեղին, 18 3/4 զրշ.ի հոխան եւ 10 պարկը խառն դեղին, 12 3/4—13 զրշ. հոխան։ Հրապարակն հանդարտ է մինչ գնող չկայ։ Գիներն են.—Էքսթրա սպիտակ՝ 31—32 զրշ. բնական սպիտակ բանուած 28—29 զրշ. բնական սպիտակ չբանուած 25 1/4—26 զրուշ, բնական սպիտակ սովորական 21—23 զրշ. վեր տեսակ դեղին՝ 19 1/2—20 զշ. մինչեւ տեսակ դեղին՝ 16—17 զրշ. եւ ստորին տեսակ 6 զրշ. հոխան։

ԳԱՀԻՐԻ. — Վաճառեցաւ 5000 հոխա Եւզոկիա 11 3/8 զրշի հոխան։ Պարասա՝ 450—500 պարկ։ Հրապարակն հաստատ է, մանաւանդ որ նոր Լապրանք ալ չգար։ Գնողք՝ Կեսարիոյ տեսակին համար 13 1/2 զրշ, Եւզոկիոյ եւ Զիլէի տեսակաց համար 10 1/2—11 զրշ գին կ'առաջարկեն, բայց վաճառողք առաջարկեալ գիները չեն ընդունիր եւ լաւագոյն գիներ կը պահանջեն։

ԳԻՖՏՈՒ. — Պատրաստ՝ 200 պարկ, 60ը սեւ եւ 140ը սպիտակ։ Վաճառեցաւ սպիտակին հոխային 6—6 1/2 զրշ եւ սեւին հոխային 7—7 3/4 զրշ գին կուզեն. բայց այս գիներով գնող չկայ։

ՄԵՂՐԱՄՈՍ. — Նշանակելիք կարեւոր գործ մը չկայ։ Գիները 18 եւ 18 1/2 զրուշին միջեւ կը տարբերին։

ՍԱԼԷՊ. — Շաբթուս վաճառեցաւ 4 պարկ էքսթրա 19—20 զրշի հոխան Պարասա՝ 3,800 հոխա։ Հրապարակն հանդարտ է։ Մինչեւ տեսակներուն գինն է 17 1/2—18 1/2 զրշ հոխան։

ՄՈՐԹ. —Նպաստակի մորթ, շաբթուս 2000 կոտոր վաճառեցաւ, 100 կոտորը 18 մէճիտիէի։ Եղան մորթ, պատրաստ՝ 3000 կոտոր։ Նշանակելիք որ եւ է գործ մը չկայ։ Գիները 10—10 1/2 զրշի վրայ անշարժ կը մնան։

ԲԱՄՊԱԿ. — Շաբթուս վաճառեցաւ 50 հակ։ Ատանա՝ 6 5/8 զրշ հոխան։ Զմիւռնիոյ 7 1/8 զրշ հոխան։

ԿԱՊԵՐՏ. — Վաճառեցաւ 990 կոտոր, այն է 600 կոտոր Շերվան (Նամագի) 24—30 ֆրանքի կոտորը, 160 կոտոր հին Շերվան (Նամագի) 40 ֆրանքի կոտորը, 193 կոտոր հին Շերվան 34—38 ֆրանքի կոտորը, 34 կոտոր Խիվա, մեծ եւ փոքր խառն, բոլոր ամենը 230 Օամ. ոսկւոյ։ Պարասա 8,000 կոտոր։ Հրապարակը միշտ հանդարտ է։ Գիները։ Պարսկական կապերտները լրջեալ վիճակի մէջ են։ Ֆէերազանի քառակուսի մէթրոյին 17—18 ֆրանք գին կ'առաջարկուի, բայց վաճառողքը չեն ընդունիր։

ՄԵՏԱՔՈՒ. — Շաբթուս 9 հակ խոքանա վաճառեցաւ 202—205 զրշի հոխան (ոսկին 100 զրշէն)։ Պատրաստ՝ 800 հակ։ Հրապարակն հանդարտ է։ Գիները թոյլ են առ ի չգոյէ գնողաց։

ԽՄԲԱԳԻՐ-ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԻԻԹԻԻՃԵԱՆ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻՆՆԱՆՑ ԸՆԿ.

Շնորհակալութեամբ ընդունեցանք հետեւեալ նամէներն՝ զորս ձեր պատուական թերթին միջոցաւ հրատարակելիդ կը խնդրեմք։

Պարոն Յարոյէ, Արձագանք 1 օր.
» » Վարժարան 1 »
» » Հայոց մամուլը 20 »
Եկիս Եֆ. Ցէմիրճիպաշեանէ, Իմաստասիր. և Գրական. չարժումՔ 1 օր.
» » » Շրջագայութիւն իմ Թաղիս մէջ 1 օր.
» » » Փիլիսոփայական բառարան Ժողովրդային 1 օր.
Լոնտրայի ազգայիններէն 50 ոսկի.
Պէրպէրեան սանուց ընկ.է 5 »

Այս առթիւ մեր մասնաւոր շնորհակալութիւններն կը մատուցանենք Պէրպէրեան Դանուց, որք իւրեանց մատաղ հասակին մէջ նախանձելի օրինակ կը հանդիսանան ազգասիրութեան։

Ի դիմաց կեդր. Գործ. Ժողովոյ
Դպրոց. Տիկ. Ընկերութեան
Ատենապետ Ատենադպիր
Թ. Ղ. Պալէրաղեան Զ. Մ. Ցաղուբեան

ՉԵԿՈՑՑ

Առ Նէրսէս. (Հայաստան).
Պատասխան յունվար 4 թիւ մասնաւոր նամակին.

1. Ապաք ձեզ համար չեն։
2. Թերթ մը կը ղրկենք յատկապէս ձեր անուան, զոր կրնաք ստանալ մեր գործակալէն, առանց փոխարինութեան։ Ղրկեցէք ուր որ կամիք։

Առ Աբէլ. (Բիսրերդ).
Պատասխան ձեր յունվար 2 թիւ նամակին.

Պէտք ունինք այս տեսակ գրութեանց, Աստուն Բեթեղեհեմի և Խաչն Գողգոթայ, են, ուստի մի գրկեք։ Հաւատներէն մեզ գրուելիք նամակաց նիւթ ընտրել կրօնական և իմաստասիրական խնդիրներ, գրեթէ աւելորդ աշխատութիւն է։

Այրեն գրկուածներն ալ չեն յարմարիր մեր հիմնագրին, և շատ դժուարէ ձեզ վերադարձնել զարիչ աշխատանաց համար։

Առ Զէնոպոս. (Փոքր Ասիա).
Վերջին նամակ եղերական թղթակցուած ի Ֆոր։

Ա Զ Դ

ՏՈՒՐՈՐ ԵԴՈՒԱՐԴ Կ. ԻԻԹԻԻՃԵԱՆ

ատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ ամեն օր ժամը ին 10 կը գտնուի Պոլիս, կամ մինչեւ դիմացը, Քիւչիւքեան էֆենտիդեղարանն, և հիւանդ կ'ընդունի։

—Կիրակի օրերը նոյն դեղարանին մէջ ժամ 3 էն 8 ձրի կը նայի աղքատաց։

Մնացեալ ժամանակները պատրաստ է հիւանդաց այցելել, կամ իւր տան մէջ ընդունիլ, ի Պէշիկթաշ, Փոսթա ճատտէ, թիւ 34։

Ա Զ Դ

ՑԱՆՈՐ Ց. ՑԱԿՈԲԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ ինքը Լայբցիկի և Հայաբլպերկի Գերմանական հանալարանաց մէջ կրաւագիտական ուսումն աւարտած և վկայականն իսկ ստացած ըլլալով, այժմ իւր դպրասենեակն հաստատած է ի Ղալաթիա, Սէվուտ փողոց, Իպրէթ խան թիւ 6, 7, 8 (Պանք տը Գօնսթանթինօբլը կից), ուր պատրաստ է իւր ծառայութիւնները մատուցանել դատական որ և է խնդրոց կարգադրութեան համար, թէ՛ Էրզրումի-Ռուսերէն եւ թէ՛ արքունի կամ հիւպատոսական դատարանաց առջեւ։ Խորհրդակցութեանց համար ֆոնորարիում չատանջուիր։

Ե. ՑԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

ՏԵՏՐ Ա.

Աբրահամ պոպերոնէ

կը հրատարակուի տեսր առ տեսր։ Առաջին տետրը՝ քսան երեսէ բաղկացեալ՝ ընդարձակ Նախաբանէ մը զատ կը պարունակէ դասախօսութիւն մը Գրական իմաստասիրութեան վրայ եւ հատուած մը Լո՛ւ Պլան է՝ Լէոն կոմսի պերդա վերնագրով։ Իւրաքանչիւր տետրի գինն է 2 դահեկան. Իսկ 12 տետրի բաժանորդագրինն է՝ մայրաքաղաքիս համար 20 եւ դաւառաց համար 25 դահեկան. օտար երկիրներու համար 6 ֆրանգ։ Բաժանորդագրութեան տեղին է Արամեան Գրատունն, Ցակոբեանի, վերին յարկ, Զագմագճըլար։ Ցետոր առ տետր կը վաճառուի մասնաւորապէս ջրավաճառ Պողոս Աղաի խանութը։

Զեռքէ ծախուածներուն հասոյթն այս անգամ պիտի յատկանայ մեծահամբաւ ու բազմարդիւն դաստիարակի մը, որ նիւթական աննախանձելի կացութեան մէջ կը գտնուի տարաբախտաբար։

ՀՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ

ՏԱԾՈՒՄՆ Բ. ՄԱՆԿՈՒԹԵԱՆ

(Առաջին շրջան, 2 տարեկանէ մինչեւ 6)

Խմբագրեալ Ֆրանսական Առողջաբանական ընկերութեան յանձնախմբէն, եւ հայերէն լեզուաւ հրատարակեալ ի ձեռն Մեծ. Տոքթ. Տ. Ս. Փէշտիմալճեանի։

Կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով, եւ Սուճի Պողոս աղայի խանութը։ գին 3 զրշ։

ՀԱՄԱՌՕՏ ԲՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Ի պէտս Աշխարհի Վարժարանաց

Հեղինակ Գ. Մ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ

Հրատարակուեցաւ չորրորդ եւ վերջին տետրակն որ կը պարունակէ շարժական երկրաբանութեան գիտելիքներն ու կիրառութիւններն, ինչպէս տեսութիւն բարդից, երկրաբանական լուսաւորութիւն, հեռագիր, Պ. Կրամի երկրաբանական նոր մեքենայներն, հեռախօս եւ ձայնագիր գործիքներ, որոց ծանօթութիւնն յոյժ կարեւոր եւ օգտակար է ոչ միայն ուսանողաց, այլ եւ առ հասարակ ամեն ուսեալ անձանց եւ հեռագրական պաշտօնէից։

Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով ի գին 5 դահեկան։

Ամբողջ գործին գինն է 20 դահեկան։

ԿՈՒՆԵԼԷԹ-ԻԻԼ-ԼՈՒՂԱԹ

Բ Ա Ռ Գ Ի Ր Ք

ՖՈՒԱՆՍԷՐԷՆԷ Ի ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

Աշխատասիրութեամբ

Շէ-էլ- Լ Մէ-ոլ էֆէնտիներու

Անդամց Հասարակաց կրթութեան պաշտօնական Գրաքննութեան սենեկի Հրատարակիչ Գ-ոլէֆի Պաղտալեան

Տետր 18րդ

Գին բաժանորդագրութեան

Կ. Պոլսոյ համար արծաթ դրկն.	34
Գաւառաց եւամար » »	74
Իւրաքանչիւր տետրին գինն է	2

Բաժանորդագրութեան տեղին է Արամեան Գրատունը, Կ. Պոլիս, Զագմագճըլար, Ցաորեան խան Թիւ 13։

Ա Զ Դ

Կարապետ Դաւիթեան եւ Ցակոբ Պէրպէրեան պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ վաճառատանց եւ խանութներու համար տեսակ տեսակ գեղեցիկ դրերով թղթոներ շինելու, ապակիի վրայ վաճառատանց անունները գրելու, տուներ ներկելու եւ պատերու վրայ գեղեցիկ եւ ընտիր նկարներ յօրինելու, տոսախ (չիմչիր), քարի եւ պղինձի վրայ ամէն տեսակ փորագրութիւններ ընելու պատրաստ են գոհացուցիչ գիներով։

Փափաքողք պէտք է դիմեն Կ. Պոլիս Բարմաք-Գարու, Մազասճիներու մէջ 22 թիւ խանութը։

Ցիշեալ խանութը կը գտնուի նաեւ Պ. Մարտիկ Լաղօղլուեան, որ տպարանի մամուլներ լարելու, կարի մեքենաներու գործածման եղանակն ուսուցանելու, եւ կոտրած մեքենաներ շինելու պատրաստ է։

Ա Զ Դ

Շոգւով բանող մեքենայ մը ի վաճառ հանուած է, որ 40 ձիու ոյժ ունի։

ՀԱՐԿԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆԵՐ	
Տիամէթրը տիւ սիլէնտրը	445
» տիւ վոլան	4000
» տը լա՝ բուլի	2000
Քուրս տիւ բիսթոն	950

Այս մեքենան, զոր լարելու համար 9,50 մէթր երկայնութեամբ և 3,25 մէթր լայնութեամբ տեղ մը պէտք է, կատարելապէս նոր է։ Զայն տեսնելու փափաքողք պէտք է դիմեն Արեւելեան Բուսէլիի երբ-

ԹՈԵՐԹՈՆ ՄԱՍԻՍԻ

(27)

ԷՏՄՈՆ ԱՊՈՒ

—o—

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՔ ՓԱԲԻԶԻ

ՄԱՐԳԻԶՈՒՀԻՈՅՆ ՄԱՏՐԸ

6

եռանդով իւր պարտութեան կը հետամտէր, ողջին ու փեսան աշնան զուարճութիւնները կը վայելէին իւրենց բարեկամաց, Պ. և Տիկին Ժորտի հետ, որք իրենց գործերը թողլով Արլանժ գնացած էին երեք չաբաթ հոն անցուցնելու համար։ Տիկին Մէլիէ ութ օր իւր տունը պահեց զանոնք, և յետոյ թոյլ տուաւ որ դարձնոցը բնակին։ Ոչ մայրերն, ոչ ալ ամուսինները բան մը չեն զլանար չորս ամսուան յղի մանկամարդուհոյ մը։ Սերտ բարեկամութիւն հաստատուած էր շաբաթ զաղին ու երկաթագործին միջեւ։ Ամեն օր արսի կ'երթային ի միասին, մինչդեռ իրենց կանայք ալ իշխանազուն մը խանձարուր կը կարէին։ Ռոպէր Լէ-էլ կը կոչէր զմարքիզուհին, կաթոն ալ Սեւէն կը կոչէր զՏիկին Ժորտի։ Այն օրն, ուր մարքիզն աներ մը պիտի շահէր և հարստութիւն մը պիտի կորսնցնէր, երկու ամիսներն առաւօտուն կանուխ եղան ամրաչէն բազրոնակաւոր մը նստան, որ տնտաւին խորտուբորտ ճանապարհներուն լաւ կը դիմանար։ Առաւօտեան ցօղն իւր կաթիլներով կը ցողար խոտերուն մէջ. գեղնած տերեւներն օդին մէջ պտոյտկելով վար կ'իջնէին և կուգային ծառերուն բունին տակ կը հանգչէին։ Ընտանի կարմրալանջիկը ծառէ ծառ ցատկելով կառքին հետեւէն կուգային, և տուարաձիկները պչերնին երերցներով մինչեւ ձիերուն ոտքին տակը կը վազէին։ Ժամանակ ահաբեկեալ ճագար մը, ականջներն ետին կախած՝ փայլակի պէս կ'անցնէր ճանրուն մէջէն։ Ուռուցտեան զով օդն երկու դեւասարի կանանց երեսը կը գունաւորեր։ Ես չատ զուարճալի կը գտնեմ աշնան մեղմ տարուան ընդ մէջ ամառնային հեղձուցիչ ջերմութեան և ձմեռնային զկծիչ ցուրտին։ Տարը մեղ կը թուլցնէ, ցուրտը կը ձգտէ։ Մեղմ զովութիւնն մարմնոյն և մտաց զսպանակները կ'ամրացնէ, մեր թեւապէս թրջած, կենդանները ոտիցը կը փակչէին, գործունէութիւնը կը զրգռէ, և կենաց երջանկութիւնը իւրաքանչիւրը փոքրիկ արտավար մը հող կը կրէր թիւնը կը կրկնապատկէ։

Երկար պտոյտ մը յետոյ, որ ոչ մէկուն երկակ'սպասէին բլուրին ստորոտն, և վարկենէ վարկեան չերեւցաւ, չորս բարեկամք կառքէն իջան։ Լիսիէր ռայդեղործ մը, բեռին տակ կքեալ կուգար իւր լցուն այս արշաւանաց հրամանատարն էր, զանոնք դեղեցիկ զոտվը կը պարպէր։ Անոր քիչ հեռի, երկու վեցամէ դալարավայր մը տարաւ, մեծ կաղնոյ մը տակ ցրեաց ոչ ոչ ոչ՝ զարդեալ աչքը՝ այդեկութ ընողներուն ճաշ կոտեմներէ շրջանակեալ առուակի մը քով։ Տիկին Ժորտի, պարտաւորութեամբ ծոյլ, հեշտապէս բալմ՝ հեռալով կը ցարտէր իւր հանգիստ չոգիները. գեռանաւ մեռցաւ անտառին խոտերուն վրայ, որ լաւագոյն մաշկանձաղները մոխրին տակ կ'երթիկն, և մանուկն իւր տակներէն ալեւի բարակ և կակուղ էին, մինչ իւր ոյկարգին կ'սպասէր կապոյտ կիսէ սաներու մէջ։ Երբը կառքին մէջի արկղերը կը պարպէր, և Մարքիզուհի տղայոց նայուածքը կ'ընէր տեսակ մը ճարտարալ մեծ խարոյկ մը կը վառէր նախաճաշին համար։ «Ո՜հ, տաք գեռանախնձորները պաղուկ Իսկ Լիսիկ չոր տերեւներ և ծառի չոր ոստեր կը ժողնանի հետ։»

Վեր խարոյկին մէջ կը նետեր։ Ցետոյ Ռոպէր խորով։ Այդեգործք գեղջկական երգ մը կ'երգէին իրենց եալ պաղ կաքաւիկները կարտեց, և մարքիզուհին ալեսուն վերուէն։ Այս աղաղակաւոր զուարթութիւնը իւր բոլոր տաղանդը գործածելով պատուական ձուաշահաւոր էր այդիին տիրոջ։ «Երգող բերանն ողկոյզ զեղ մը չինեց։ Ցետոյ սուրճը կրակին մօտը դրին դանոներ։»

բայց բուսական հեռի, ապարելով մարքիզին որ չթո՛ղ Մինչդեռ կաթոն և Ռոպէր մաղցելով բլրին վերզու եկիլ։ Այն ժամանակ սկսաւ տխորժակի ան մը։ Ղնեին և խեչակներու վրայ առնուած որթերն աչքէ ցուսմներէն մին, որ քաղաքին մէջ ծաղրական է, ինցունէին, տարօրինակ վիճաբանութիւն մը բացայայտ գիւղերուն մէջ հեչտալի։ Եւ երբոր խոզկապին ած էր երկու բարեկամուհեաց մէջ, այդեգործաց մը կ'ելնար գաւաթի մը մէջ, կոկորդալիր կը խնդաց հարանին քով։

—Թո՞ղ ես, կ'ըսէր Տիկին Ժորտի, այս ապուրն ելու բա՞ն է։

—Պակ մը միայն պիտի ուտեմ, կ'ըսէր մարքիզուհին։

—Բայց դեռ հի՛մա նախաճաշ ըրիր։

—Այդ ապուրն ուտելու համար նօթի եմ։

—Եթէ նօթի ես, կառքը վերադառնանք։

—Ոչ, ես ապուր պիտի ուտեմ. ինձ համար ուզեցէք, կամ եթէ ոչ՝ պիտի գողնամ։ Փափաքէս կը մեռնիմ։

—Օ՜, կուլա՛ս։ Հիմա գործը ծանրցաւ։ Ես կը կարծէի թէ ինձ միայն ներելի էր ախորժ զգալ։ Բայց, ո՞վ գիտէ, կարելի է որ ուրիշ պատճառ կայ։ Կերէք, տիկի՛ն, կերէք։»

Մարքիզուհին յարդ ծեծոյի մը բաժինը կերաւ։ Տիկին Ժորտի կը զարմանար որ մէկն երկուքի համար չկերած ժամանակ (յղի չեղած ժամանակ) այսչափ կատաղի ախորժակ կրնար ունենալ։ Մէկ կողմ առաւ իւր բարեկամուհին, հազար ու մէկ հարցումներ ըրաւ անոր, և երկարօրէն խօսակցեցաւ անոր հետ։ Եզրակացութիւնն այս եղաւ թէ բժշկին կարծիքը պէտք էր հարցնել։

—Ձեր խօսակցութեան արդիւնքը կը լինինք, հարցուց Կաթոն ետ քաշուելով։

—Ամենեւին, պատասխանեց Տիկին Ժորտի, ինչին բաներու վրայ կը խօսակցինք։

—Ի՞նչ կ'ըսէք։

—Այո՛, դիտէք որ խանձարուր մը չինելու կ'ըզբաղինք։

—Էյ։

—Էյ, ծանր սրտատանջութիւն մը տիրեց մեր վրայ։

—Ի՞նչ սրտատանջութիւն։

—Կը վախնանք որ երկու հատ չինելու պիտի պարտաւորինք։

Կաթոնին սրունքները կքիլ սկսան։ Եւ սակայն զօրեղ մարդ էր։

Առաջարկեց կառքը նստիլ և չուտով բժշկին երթալ։ «Ի՞նչ երջանկութիւն, կ'ըսէր Լիսիէր։ Եթէ բժիշկն այո՛ ըսէ, վազը կը դրեմ մայրիկս։»

(Շարունակեմ)

La publicité de l'etranger est exclusivement remise à l'Eastern Agency, Constantinople Karaekuy Dèirmen Han

կաթուղեայց Եէտի-գուլէի արուեստանոցը։

Երկաթուղեայ Տնօրէն
Կ. Պոլիս ՀԱԼԷՆ
30 յունվ. 1883 8

ԱԶԴ

Համպուրկի վիճակահանութեան երրորդ կարգի ու Պըրիւնսվիւքի վիճակահանութեան երկրորդ կարգի տոմակները քաշուած ու մեր դրամասեղանէն ծախուած ու շահուած թիւերն հետեւեալներն են զորս մեզ ներկայացնելով շահողներին առնելու կը հրաւիրեմք։

Համպուրկի վիճակահանութենէն շահուած թիւեր. 2225, 4870, 4879, 6690, 12212, 12215, 12229, 12230, 13453, 13464, 13466, 13476, 18451, 18453, 36081, 36083, 36120, 36121, 36122, 36129, 36213, 40902.

Պըրիւնսվիւքի վիճակահանութենէն շահուած թիւեր. 2997, 24260, 25305, 29411, 29418, 40615, 44670, 63565, 71158, 83758, 86929, 86934, 86948, 88012, 88125, 88129, 92765.

Համպուրկի չորրորդ կարգինները փետրվար 9 ին ու Պըրիւնսվիւքի երրորդ կարգինները փետրվար 15 ին ու Սաքսոնիայի երրորդ կարգինները փետրվար 21 ին պիտի քաշուին ու պատրաստ են մեր Մեծարգոյ բաժանորդաց տոմակները ժամանակին յանձնուելու։

Ղալաթիոյ Քօմիսիօն
խանին դիմացը թիւ 9
Սեղանաւոր
Զ. Փ. ՁՕԲՈՒՐԵԱՆ

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լէվրէօ-լէ, Մէնշէրիւրիանի և Օրիոյի գծի կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒԻՊ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	
Աբբաս	2,500	Ռոմբրա
Աբդալլա	2,500	Բրուիքշանք
Լափոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասէրոնիա	3,500	Մարշ
Բոսֆէնա	2,800	Ֆոթրբիլ

Այս շոգենաւերը կին քամբրոդներ ալ ունին։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու եւ Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն եւ հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Աբբաս շոգենաւը Լիվրբուլէն կ'ըսպասուի ամսոյս 3/15 ին։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լէվրէօ-լէ և Մէնշէրիւրիանի դէպ- բանող շոգենաւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանբրա	4,200	Ղլբէ	3,000
Ֆրա	4,000	Նէբրիս	3,000
Օմանլի	4,000	Բէր	3,000
Սէսսէքսէս	3,250	Իլլ	2,600
Թեպլ	3,250	Ադրանդէ	1,700
Մակալա	3,250	Լոքէ	800
Ներ	3,250	Օլինա	800
Մէրսէյ	3,250	Սէնլ	750

Օղբէ շոգենաւը, նաւապետ Բոյ, Լիվրբուլէն պիտի հասնի դէպ ի 20 ներկայ ամսոյս։

Վերոյիշեալ շոգենաւք չքեղապէս յարդարուած են ճանբորդներու համար։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒ եւ ԸՆԿ.
Գործակատար

Մէյտանլըգ սոգադ, Պոլիս

կամ առ Պ. ՆԷՎԻՑԼ Է. ՄԱԼԹԱՍ
Թիւ 1 եւ 3, Նարլեան խան,
Վոյվոտա փողոց, Ղալաթա.

Տնօրէնութիւն, Լիվրբուլ,
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սթրիդ, Լիվրբուլ.

Գործակալներն՝

Ալեքսանդրիա	Ռ. Ճ. Մոս եւ ընկ.
Պէյրութ	Ց. Բաթթարաքի
Կ. Պոլիս	Ց. Վ. Ուիթոլ եւ Ընկ.
Դարգանէլ	Ֆրանք Քալվէրթ
Ճիպրալթար	Սմիթ, Իմոս եւ Ընկ.
Մալթա	Սմիթ եւ Ընկ.
Իսքէնտէրուն	Լէվի, Ֆրանք եւ Ընկ.
Զմիւռնիա	Պ. Ք. Ուիթալ եւ Ընկ.
Շէրա	Ն. Ք. Բէդրոբուլոյ

ՔԻԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՊ

Որ կանոնաւորապէս կը բանի Լէվրէօ-լէ և Մէնշէրիւրիանի դէպ-.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադրիա	3,000	Մորէա	2,500
Ալբէր	3,000	Նոր	2,500
Պորնիա	4,600	Բավարիա	5,000
Պոհեմիա	3,800	Բուրնիա	3,200
Պոլարէ	2,500	Բալթիա	3,000
Պէրնիշ Քոլն	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սէրդիա	4,600
Քարթալոնիա	4,700	Սաբոյա	3,000
Շերլոտէ	2,000	Սամբիա	3,000
Տեմբրա	2,500	Սիրոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարնիա	3,000
Քէսար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարմարա	3,000		

Մորէայ շոգենաւը, նաւապետ Պըրաուն, Լիվրբուլէն եկաւ զանազան վաճառքով, եւ չուտով հոն պիտի վերադառնայ, Զմիւռնիա հանդիպելով։

Սաորագրեալս արտօնութիւն ունի ճանբորդ եւ վաճառք ընդունիլ Նիւ Եորքի եւ Պոսդընի, ինչպէս նաեւ Միացեալ-Նահանգաց ուրիշ կողմերուն համար՝ օրինաւոր սակագներով։

Դիմել առ.
ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ, Գործակատար.
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան
Ղալաթիա։
Տնօրէնք ընկերութեան
ՊԸՐՆՍ ԵՒ ՄԱՔԻՎԸՐ
1, Ռըմֆորտ, Սթ. Լիվրբուլ։

ՖՐԷՏ, ԼԷՅԼԱՆԴ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՊ

Որ կանոնաւորապէս կը բանի Լէվրէօ-լէ և Աբէրտէլէյ դէպ-.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալբերտ	2,500	Ֆավորիտ	3,700
Ալլեղրա	2,500	Ֆլորինտ	3,700
Անդրոմէդա	2,500	Ֆլորա	3,700
Արնոլդ	2,500	Իպէրնիա	5,500
Աբարտան	3,700	Իսլանդիա	5,500
Պավորիտ	6,000	Իսդրիա	5,500
Պոլիմոնիա	6,000	Լեսլա	2,200
Քոսդրիան	800	Լիոնորան	2,500
Սայրինեան	2,000	Լոսդա	800
Տորա,	700	Օքսորդ	700
Էմիլիան	3,700	Բերնան	3,800
Ֆոպան	3,700	Վալենսիան	6,800
Ֆոլիրնան	3,700	Վիրջինիան	6,800

Շաբաթական շոգենաւներու նոր գիծ մը հաստատեցաւ Լիվրբուլի եւ Պոսդընի միջեւ, եւ ստորագրեալս հեղուկէ զատ ուրիշ վաճառք կ'ընդունի օրինաւոր սակագներով։

Ո-ֆ-որ-ներս հմար ամեն դէպ-ներէն կ'ընդ-յոյ։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միսէթ խան, Ղալաթիա

Նաւատեարք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ եւ ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալներն՝

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.
Զմիւռնիա, Պ. Պ. Քարվեր եղբարք.
Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման եւ ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտադոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդոլ եւ ընկ.

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ԴԵՂԱՐԱՆ
Պ. ԵՒ Հ. ՔԻԻԶԻԻՔԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Երկար ժամանակէ ի վեր՝ դեղավաճառութեան և դեղագործութեան զբաղելով հասարակութիւնը գոհացնելու համար մեր ձեռքէն եկած ջանքը խնայած չլլալնիս յայտնի է մեր պատուարժան յաճախորդաց և բոլոր հասարակութեան։ Այս անգամայ, մեր յարգոյ յաճախորդաց դիւրութիւնմ՚ըլլալու համար դեղարան մը բանալու փափաքելով, շատ տարիներէ ի վեր ամենուն ծանօթ Պոլսոյ Եէնի-Ճամի փողոցի 26 թիւ մթերանոցէն զատ՝ նոյնպէս Կ. Պոլիս կամուրջին դիմացը 77 թիւ «Պ. և Հ. Քիւչիւքեան եղբարք» անուամբ դեղարան և մթերանոց (տէբոզիթ) մըն ալ բացած ենք, ուր Ֆրանսայի, Անգլիոյ և Դերմանիոյ քիմիական ապաղդրութիւններն ու զանազան դեղերը, մեծ խնամով շինուած, և ամենէն ընտիր տեսակները կը գտնուին և աժան գնով կը ծախուին։ Ասոնցմէ զատ, ամեն ատեն գործածուած զանազան տեսակ գինի, ազնիւ ձկան իւղ, քոնեաք և ուրիշ ըմպելիք միշտ կը գտնուին, ինչպէս նաև ամեն տեսակ գործիքներ։ Եկած դեղագիրը խկոյն թարմ դեղերով, աժան գնով և մեծ խնամով կը պատրաստուին։ Ասոնցմէ զատ դեղարանին վերնայարկը բժշկաց համար յատուկ տեղ որոշուած ըլլալով, հիւանդութեան մը համար բժշկի հետ խորհրդակցիլ ուզող անձինք, մեր դեղարանը գալով, ամեն կերպով օգուտ կը տեսնեն։

Դարձեալ հռչակաւոր բժիշկ Մեծ. Տօքթ. Արապեանն ալ որ իւր ճարտարութեամբը շատ տարիներէ ի վեր ամենուն ծանօթ եղած է, երկուշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը ժամը 6—8 մեր դեղարանը գալով գտնուի։

Տոքթ. Եդուարդ Կ. Իսֆիւճեան էֆ. ևս ամեն օր ժամը 6—10 մեր դեղարանը կը գտնուի և ապրիլի օրերը ժամ 5—8 ձրի կը նայի հիւանդաց։

ԱՕԵՐԻ ՎԻԿՕՐԸ

Եղական դարման է հերաց ամեն տեսակ դժուարութեանց և սոյն պատակին համար ծախուած ուրիշ բաղադրութիւններէ առաւել գոհ կընէ գործածողները։

Մանաւանդ իգական սեռի գործածութեանը համար անհրաժեշտ է այս, քանզի՝ կառաւատացնէ ու մեռաքսանման փայլուն և կակուղ կընէ գլխու կարծրը մազը։ Որև է պատճառաւ դուն թափ եղածը անվրէպ իր նախկին գոյնին կը վերադարձնէ. անյշընէ եթէ արմատը փճացած չէ (քանզի բնութեան մէջ ոչինչ կա. հաստատ մազը կը վերահաստատէ. Դափածին տեղ նոր մազ կը բուսրող է մազ բուսցնել երբ արմատը փտած է), գլխուն ներսիակ թեփը չուտով կանհետացնէ։ Միով բանիւ բնական ու փայլուն մազի առատութեամբ գլխոյն զարդարուելովը գործածողը խիստ վայելչադէմ կերպարանք մը կստանայ։ Մայրաքաղաքիս մէջ և այլ տեղեր բազմաթիւ գործածողք այսպէս կը վկայեն։ Անուշահոտ ըլլալ մ'է, շիշը կանանց թուղթի մէջ ամփոփեալ է. դեղավաճառաց և այլ շատեր կը ծախեն։ Այէրի Վիկօրը հարցնել պէտք է։ Գլխաւոր տեղին է Մինասեանի Ամերիկեան վաճառատունը ի Ղալաթիա Կոստանդնուպօլսոյ։

ՇՐԴԵՇԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insurance company
ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆԴ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ
Լոնդրայի և Էդինբուրկի ապահովութեան ընկերութիւն Անգլ. Լիր.

Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	2,000,000
Վճարեալ դրամագլուխ	500,000
Պահեստի դրամ հըրդեհի ճիւղէն գոյացեալ	1,218,495–1,718,495
1881ին զուտ հասոյթը	1,024,460

Սաորագրեալք իրենց բազմաթիւ յաճախորդաց և այս քաղաքիս ընդհանուր հասարակութեան կը ծանուցանեն թէ իրենք վերոյիշեալ արկու ընկերութեան միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուին, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանեն։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեան մէջ համեմատական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովն՝ Ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բանողներու ինքզինք ներկայացնել։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունուիլ, ինչպէս Բերայի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մնացեալ քաղաքները, գիւղերն գաւառները։

NORTHERN
Assurance company
ՆՕՐԹՀԸՐՆ
Լոնդրայի և Էդինբուրկի ապահովութեան ընկերութիւն Անգլ. Լ.

Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	3,000,0
Վճարեալ դրամագլուխ	150,000
Պահեստի դրամ հըրդեհի ճիւղէն գոյացեալ	380,000–530,0
Զուտ հասոյթ 1878ի	351,0

Սաորագրեալք, շոգենաւերը, առագաստանաւերն և անոնց մէջի վաճառներն ու կարասիները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած են։ Ինչպէս նաև Գիներուն և այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն Ղալաթիա Քօմիսիօն խանի անկիւնը՝ երկաթէ կամուրջին վրայ նայող սենեակն։

Գործակատարն յիշեալ Ընկերութեան
ՃՕՀՆ ՐԱՈՒԼ

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ
Ծովային ապահովութեան ընկերութիւն
Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Սաորագրեալք, շոգենաւերը, առագաստանաւերն և անոնց մէջի վաճառներն ու կարասիները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած են։

Գործակատարն յիշեալ Ընկերութեան
ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

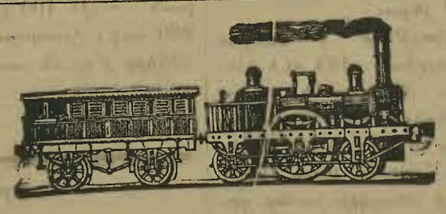

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻԻԶԻԻՔ—ԶԷՔՄԷՃԷԻ

Մայիս 7 Նոյեմ. (Ն. Տ.) 1882, դնելու նոր գնացքներու

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻԻԶԻԻՔ—ԶԷՔՄԷՃԷ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	A	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38
	Ուղարկ.														Իրիկուն					
Կ. Պոլիս . . . . . Երթ	ժ. վ. 5 41	ժ. վ. 6 41	ժ. վ. 7 15	ժ. վ. 7 44	ժ. վ. 8 16	ժ. վ. 8 47	ժ. վ. 9 13	ժ. վ. 10 10	ժ. վ. 10 35	ժ. վ. 11	ժ. վ. 12	ժ. վ. 12 30	ժ. վ. 1 47	ժ. վ. 2 18	ժ. վ. 2 55	ժ. վ. 3 25	ժ. վ. 3 55	ժ. վ. 4 25	ժ. վ. 4 58	ժ. վ. 5 29
Գում-գապու	5 51	6 52	7 27	7 55	8 27	8 58	9 24	10 21	10 46	11 11	12 11	12 40	1 58	2 29	3 5	3 36	4 6	4 36	5 9	5 40
Եէնի-գապու		6 56		7 59			9 28	10 26	10 51	11 15	12 16	12 44	2 2	2 34	3 9	3 41	4 10	4 41	5 14	5 45
Սամաթիա		7 2		8 5			9 34	10 33	10 58	11 21	12 23	12 50	2 8	2 40	3 15	3 48	4 16	4 48	5 20	5 52
Եէնի-գուլէ	5 59	7 8	7 41	8 11	8 35	9 8	9 37	10 39	11 2	11 27	12 27	12 54	2 12	2 46	3 19	3 54	4 20	4 54	5 24	5 58
Մաքրիգիւղ		7 20	8	8 24		9 22		10 53		11 41				2 58		4 8		5 8		6 12
Այ-Սթէֆանոս			8 14	8 55		9 33		11 4		11 54						4 19		5 19		6 25
Քիւչիւք-Զէքմէճէ . . . . Ժամանում			8 25							12 3										6 34

Քիւչիւք—Զէքմէճէէն Կ. ՊՈԼԻՍ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	B	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39
	Ուղարկ.												Իրիկուն							
Քիւչիւք-Զէքմէճէ . . . . . Երթ	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ. 7 34	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ. 1 35	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Այ-Սթէֆանոս				7 45		8 42		9 43		11 27			1 46					4 28		5 30
Մաքրիգիւղ		6 55	7 26	7 58		8 55		9 56		11 40			1 59		3 6			4 41		5 43
Եէնի-գուլէ	6 6	7 9	7 40	8 12	8 42	9 9	9 43	10 10	11 26	11 54	1 1	1 40	2 13	2 49	3 20	3 52	4 27	4 55	5 31	5 57
Սամաթիա	6 11	7 14	7 45	8 17	8 46	9 14	9 47		11 31	11 59	1 6	1 45	2 17	2 53	3 24	3 56		4 59		6 2
Եէնի-գապու	6 18	7 21	7 51	8 23	8 52	9 20	9 53		11 37	12 5	1 13	1 52	2 23	2 59	3 30	4 2		5 5		6 8
Գում-գապու	6 23	7 26	7 56	8 28	8 57	9 25	9 58	10 20	11 42	12 10	1 18	1 57	2 28	3 4	3 35	4 7	4 37	5 10	5 41	6 13
Կ. Պոլիս	6 32	7 35	8 5	8 37	9 6	9 34	10 7	10 29	11 51	12 19	1 27	2 6	2 37	3 13	3 44	4 16	4 46	5 19	5 50	6 22

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 1 փետր.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
(Օսմ ոսկին 100 ղրուշի հաշուով)

Լոնտրա 3 ամիս, գրշ. 110 3/4 առ Անգլ. լիր	
Փարիզ 3 » Ֆր. 22,70 առ — Օսմ. լիր	

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵՔԹՂԹՈՑ

Օսմ. Քօնս. գոցուեցաւ (գ. կ.)	12,32
բացուեցաւ	12,35
կէս օրին	12,35
Եգիպտ. միաց. բաց. ոսկի	79,20
Անգլ. լիր	
Սօսիէթէ Ֆէնէրալ 6 0/0	5,15
» Օթոման	4,
Կ. Պոլսոյ Պանքան	9,
Քրէտիթ Ֆէնէրալ 6 0/0 Օսմ. լիր	6,
Փոխ. 1865 (Մուրթոն) 6 0/0 Ֆր.	75
» 1865 » 6 0/0	71,
» 1869 (Բինար) 6 0/0	65,
» 1872 (Պոն ամիս Թրէզոր)	23,50
» 1875 (Բինար) 6 0/0	58 50
Ռումէլիի երկաթուղի	53,50
Լաւրիոն (գ. կ.)	165,
Թրամուայ Օսմ. լիր	545,
Թղթադրամ »	920
Հէվալէսիդ	10
Ռէքար —	25

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
(Օսմ. ոսկին 100 ղրշէն) Ղրշ.

Անգղիական ոսկի	110 25
Գաղղիական »	88
Բոլ	90 10
Գրիվիդ	51 25
Գասդոն Թուղթ (գարիք)	918
» արծաթ (նոր)	91 5
Մէհիտիէի տարբերութիւն	108 10
Վէնցոց	104 20
Ինգլէզ	104 15
Մէրճիլիք	102

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտրա 12 փետր.

Անգղ. Քօնս.	102 5/16
Օսմ. »	11 5/8
Փոխ. 1865	13 1/4
» 1869	12 3/8
» 1871	72
» 1872	23
» 1873	11 3/8
» 1877	83 3/4
Պանք Օթոման	13 1/2
Ռուս. փոխ. 75ի	83 7/8
Եգիպտ. միացեալ	70 1/2
» արտօնաւոր	92 5/8
Տայրա Սանիէ	70 7/8
Փոխ. Ռօշիլա	92 1/2
Փոխնկագիր Փարիզի վրայ	

Փարիզ 12 փետր.

Գաղղ. Քօնս. 3 0/0	115-05,50
» » 5 0/0	79-42,50
Օսմ. Քօնս.	11-77 50
Փոխ. 1865 Ֆր.	67
» 1869	65
» 1875	57
Օսմ. Երկաթուղի	52,75
Պանք Օթոման գ. կ.	715,75
Քրէտիթ Լիոնէ գ. կ.	718-75
Ռուս. փոխ. 3 0/0 (1877)	90,
» » Արեւելեան	—
Իտալ. Քօնս.	86,85
Եգիպտ. միացեալ	557-50
Փոխնկագիր Լոնտ. վրայ	25,25

Վիէննա 12 փետր.

Փոխ. Լոնտրայի վրայ	120,10
Ռումէլիի երկաթուղի	24,50

ԿԷՍ ՕՐ 6,25